

3. delovno tekmovanje kovinarjev in livarjev

V času od 25. maja do 25. junija 1979 je potekalo v TOZD stroji in deli, energija, SGV in jeklolivarni že tretje tekmovanje kovinarjev in livarjev, ki se ga udeležuje vsako leto več sodelavcev. Letos je skupaj sodelovalo 80 strugarjev, rezkalcev, orodjarjev, varilcev in livarjev, ki so se borili tako za priznanja in nagrade kot za uvrstitev v ekipo, ki bo zastopala železarno Ravne na re-

publičkem tekmovanju v Celju.

Samoupravni razvoj naše družbe terja vsestransko in celovito izobraževanje naših delovnih ljudi kot osnovnih nosilcev in ustvarjalcev materialnih dobrin naše družbe. Naš samoupravni sistem teži k popolnemu uveljavljanju osebnosti delavca — ustvarjalca, k uveljavljanju vseh njegovih vrednot in delovne ustvarjalnosti. Prav zato pomenijo

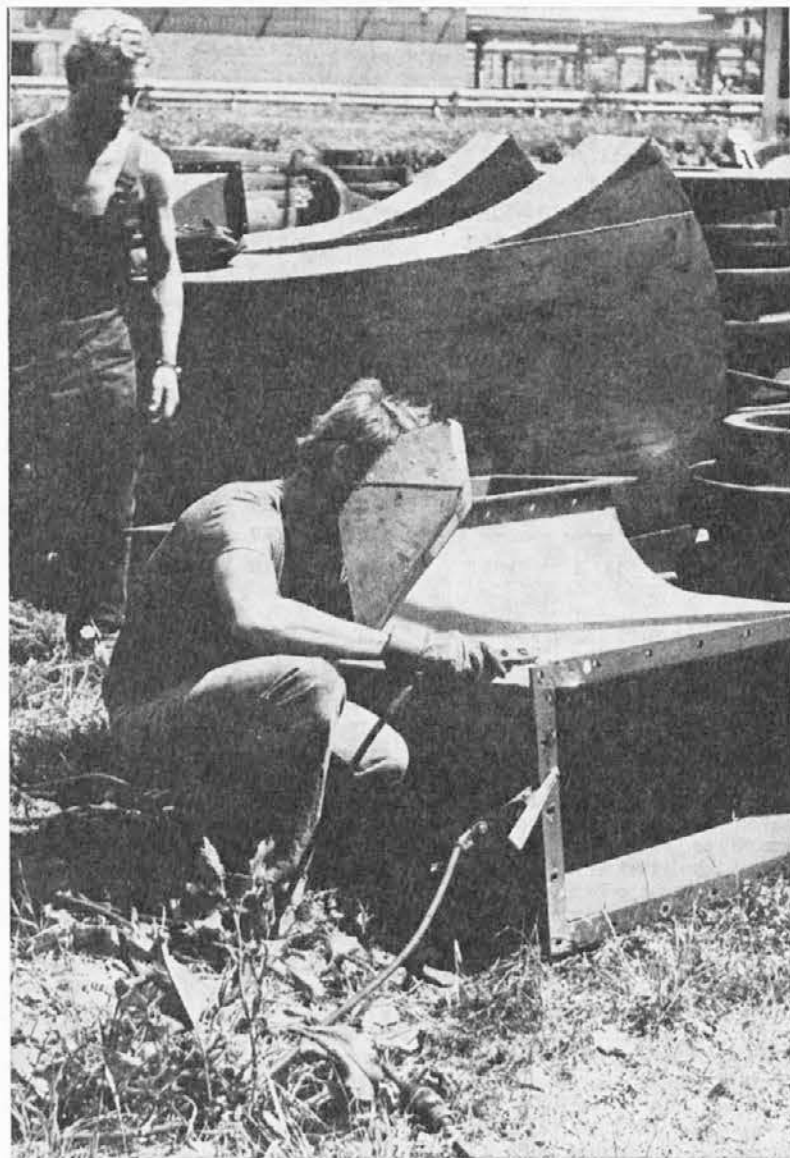
proizvodna tekmovanja prispevek k uresničevanju teh načel.

Delovna tekmovanja te vrste odpirajo široke možnosti, da se proizvajalci spoznajo s sodobno organizacijo dela, tehnologijo in dosežki na posameznih področjih, s sodelovanjem strokovnih delavcev pa tudi da izmenjavajo izkušnje in pridobijo nova znanja. Ker taka tekmovanja prispevajo tudi k povečanju produktivnosti in izboljšanju kvalitete, morajo imeti svojo stalno organizacijsko, socialno in kadrovsko osnovo, zato moramo v bodoče vsi še več storiti, da bodo ta delovna tekmovanja postala množična in hkrati čimbolj kvalitetna.

III. delovno tekmovanje je v železarni uspelo in prav je, da

seznamimo sodelavce z rezultati in tudi z načinom tekmovanja. Sodelavci so tekmovali v praktičnem delu, kjer so izdelali izdelek uporabne vrednosti, tako da ni bilo škode ne v materialu ne v času. Iz praktičnega dela je tekmovalac lahko zbral največ 700 točk, iz teoretičnega dela, to je poznavanja samoupravnega sistema, 100 točk, poznavanja stroke 150 točk in varnost pri delu 50 točk, skupaj torej 1000 točk.

Izdelke so ocenjevale posebne komisije, ki so bile izbrane po stroki, in posebne komisije za oceno teoretičnih znanj. Delo in tekmovanje je pripravljalo in usklajeval poseben tekmovalni odbor, katerega že dalj časa vodi (Nadaljevanje na 3. strani)

Poletno delo

Kako izpolnjujemo planske obveznosti

Skupna proizvodnja v juniju je bila presežena za 3 odstotke, kumulativno za 2,1 odstotek. Predvideni mesečni plan odpreme ni bil dosežen. Zaostanek je 1,8 odstotka, v kumulativni pa znaša prekoračitev 1,1 odstotek. Prekoračena je bila tudi fakturirana realizacija za 0,7 odstotka, medtem ko zaostajamo v kumulativni 2,5 odstotka. Zaostanek za planiranim izvozom znaša 13,5 odstotka, v kumulativni 27,5 odstotka.

TOZD jeklarna

Tozd je v minulem mesecu presegel plan skupne proizvodnje za 0,7 odstotka, medtem ko zaostaja za predvidenim operativnim planom 1,6 odstotka. V kumulativni pa tozd še vedno beleži prekoračitev 2,4 odst., operativni plan 1,3 odstotka.

TOZD jeklolivarna

Tozd se kljub težavam vedno bolj približuje predvidenemu kumulativnemu planu skupne proizvodnje, saj zaostaja ob polletju le še za 1,1 odstotek. Je tudi eden redkih, ki je prvo polletje zaključil s prekoračitvijo plana izvoza. Prekoračitev je 2,9 odstotka.

TOZD valjarna

Dobro vzdrževanje na težki progi in primerna preskrba z vložkom sta pripomogla k nemotenemu delu, saj znaša tu prekoračitev plana 9,1 odstotek. Kljub

nekaterim mehanskim in električnim okvaram beleži tozd tudi na srednji progi manjšo prekoračitev plana 0,7 odstotka, medtem ko je bil na lahki progi dosežen plan le s 34,3 odstotki. Vzrok za nedoseganje plana odpreme pa je treba iskati predvsem v proizvodnji drobno paličastega jekla.

TOZD kovačnica

Z mesecem junijem se je v tozdu pričel remont 1800-tonske stiskalnice, ki bo predvidoma trajal dva meseca. Tozd beleži za obdobje prvega polletja prekoračitev plana skupne proizvodnje 10,8 odstotka, saj se bo izpad odpreme čutil še v juliju in avgustu, tako da bo start v drugem polletju slabši. Precej truda je v minulem mesecu vložil tozd tudi v proizvodnjo izdelkov za izvoz. Prekoračitev je 33,8 odst.

TOZD jeklovlek

Tozd je tudi v juniju dosegel visok odstotek prekoračitve plana skupne proizvodnje 30,9 odstotka, tako znašajo prekoračitve pri vlečenem jeklu 44,5 odst., brušenem jeklu 37,1 odst., zaostaja pa pri luščenem jeklu 3,4 odstotka in vlečeni žici 58,4 odstotka. Prekoračitev plana izvoza 120,8 odstotka je precej izboljšala kumulativni zaostanek, ki je znašal v maju 52,2 odstotka, sedaj pa 24,7 odstotka.

(Nadaljevanje na 2. strani)

(Nadaljevanje s 1. strani)

TOZD stroji in deli

Zaostanek za planom skupne proizvodnje znaša 6,9 odstotka, v kumulativi 16,5 odstotka. Visok zaostanek je pri izvozu, ob polletju 57,4 odstotka. V tozdu še vedno primanjkuje naročil na brusilnih strojih za zunanje brušenje.

TOZD industrijski noži

Ob polletju znaša prekoračitev plana skupne proizvodnje pri nožih in brzoreznem orodju 28,8 odstotka. Plan gređic je prekoračen za 16,6 odstotka, palic pa za 12,8 odstotka. Izvoz v juniju je bil dosežen le z 42,5 odstotka, v kumulativi za 68,5 odstotka.

TOZD pnevmatični stroji

V juniju je bil presežen plan skupne proizvodnje za 22,4 odstotka. Proizvodnja bi lahko bila še večja, če ne bi bilo zastojev zaradi številnih okvar na zastarelem strojnem parku in izpadu NC stružnic, kjer so zastoji vse pogostejši. V minulem mesecu je tozd dosegel izvoz v višini 4,9 odstotka, kumulativno 50,4 odstotka.

TOZD vzmetarna

Plan skupne proizvodnje v juniju je bil dosežen, vendar zaostaja tozd pri proizvodnji listnatih vzmeti za 2,2 odstotka zaradi pomanjkanja ljudi in letnega dopusta.

TOZD rezalno orodje Prevalje

Trdokovinskih ploščic je primanjkovalo tudi v juniju. Količina orodja, za katera so potrebne te ploščice, se povečuje, s tem pa je tudi vedno več nedokončane proizvodnje. Zamujajo se dobavni roki, kar povzroča negodovanje kupcev. Potek proizvodnje ovira tudi pomanjkanje diamantnih brusilnih ploščic. Kljub temu pa je tozd prekoračil plan skupne proizvodnje za 11,1 odstotek, plan izvoza pa za 176,2 odstotka.

TOZD kovinarstvo Ljubno

Tozd beleži tudi v juniju zaostanek skupne proizvodnje za 23,1 odstotek, odpreme 20,8 odstotka, medtem ko znaša prekoračitev fakturirane eksterne realizacije 12,9 odstotka.

INOVACIJE

Skupni odbor za gospodarjenje je na svoji drugi seji dne 28. 6. obravnaval osem inovacijskih predlogov. Na osnovi pozitivnih mnenj komisij za gospodarjenje v temeljnih organizacijah je rešil sedem inovacij, rešitev, ene pa je moral zaradi pomanjkljivih podatkov preložiti.

Rešeni predlogi

Avtorjem **Karlu Polancu**, **Ivanu Kameniku** in **Andreju Plohu** je dodelil razliko do prvega nadomestila. Navedeni avtorji so uvedli košare na krožni peči v čistilnici in v prvem letu uporabe košar prihranili 881.781 dinarjev pri gašenju drobnih odlitkov. Prvo nadomestilo znaša 19.226,70

TOZD	Skupne proizvod.		Odpreme		Fakturirane ekster. realizacije		Izvoza	
	junij	kumulativ.	junij	kumulativ.	junij	kumulativ.	junij	kumulativ.
Jeklarna	100,7	102,4	—	—	—	—	—	—
Jeklolivarna	100,2	98,9	92,1	98,0	97,7	96,9	128,6	102,9
Valjarna	103,4	101,6	90,0	97,9	101,1	101,2	99,5	81,7
Kovačnica	111,6	110,8	137,9	135,8	139,7	138,5	133,8	54,4
Jeklovlek	130,9	109,6	155,2	112,9	153,2	115,2	220,8	75,3
Stroji in deli	93,1	83,5	67,4	66,9	60,9	61,5	39,2	42,6
— noži, brzorezno orodje	81,4	71,2	71,0	74,6	93,8	88,0	42,5	68,3
— gređice	480,0	116,6	—	—	—	—	—	—
— palice	90,0	112,8	86,7	112,8	88,2	111,9	—	—
Industrijski noži	214,7	118,7	108,4	123,1	99,2	93,9	42,5	68,3
Pnevmatični stroji	122,4	92,7	107,1	88,2	98,9	88,2	4,9	50,4
Vzmetarna	100,4	100,9	100,0	101,8	100,5	102,2	111,8	123,6
Rezalno orodje	111,1	105,4	138,3	108,9	112,8	100,7	276,2	189,5
Kovinarstvo Ljubno	76,9	81,5	79,2	84,0	112,9	89,4	—	—
Kalilnica	—	—	—	—	200,8	176,6	—	—
Stor. drugih TOZD-DS	—	—	—	—	51,1	98,4	—	—
SKUPAJ DO	103,0	102,1	98,2	101,1	100,7	97,5	86,5	72,5

ODSTOTEK DOSEGANJA OPERATIVNEGA PLANA SKUPNE PROIZVODNJE

TOZD	Junij	Kumulativno
JEKLARNA	98,4	101,3
KOVAČNICA	105,3	104,5

ODSTOTEK DOSEGANJA V PRIMERJAVI Z ENAKIM OBDOBJEM LANI

TOZD	Skupne proizvod.		Odpreme		Fakturirane ekster. realizacije		Izvoza	
	junij	kumulativ.	junij	kumulativ.	junij	kumulativ.	junij	kumulativ.
Jeklarna	99,7	103,7	—	—	—	—	—	—
Jeklolivarna	108,0	104,4	99,5	104,2	114,6	117,5	99,8	110,7
Valjarna	107,4	104,5	121,0	102,8	151,9	128,0	209,1	159,0
Kovačnica	115,3	109,7	108,8	113,5	132,0	142,3	124,9	43,8
Jeklovlek	137,8	123,7	157,1	123,7	177,4	146,6	—	323,0
Stroji in deli	63,9	101,6	42,3	83,3	48,2	97,4	36,6	27,1
— noži, brzorezno orodje	96,6	85,7	84,5	92,3	138,1	135,2	64,9	80,7
— gređice	—	159,0	—	—	—	—	—	—
— palice	—	—	—	—	—	—	—	—
Industrijski noži	345,8	147,4	129,3	153,0	144,6	142,4	64,9	80,7
Pnevmatični stroji	129,1	107,7	115,1	105,7	116,2	121,4	—	113,2
Vzmetarna	112,7	119,3	112,8	120,0	130,7	136,7	101,2	194,1
Rezalno orodje	87,0	92,0	86,2	98,2	142,5	126,6	110,2	121,9
Kovinarstvo Ljubno	120,5	81,5	120,5	76,2	175,2	104,1	—	—
Kalilnica	—	—	—	—	146,0	171,6	—	—
Stor. drugih TOZD-DS	—	—	—	—	98,5	149,9	—	—
SKUPAJ DO	104,2	104,8	111,3	105,2	116,8	125,9	105,9	77,3

dinarjev in se zmanjša za prej izplačano akontacijo 8000 dinarjev. Pri delitvi so udeleženi Polanc s 50, Kamenik s 30 in Plohl z 20 odstotki.

Enemu pravkar navedenih avtorjev **Karlu Polancu** je bilo dodeljeno drugo nadomestilo 6.920,80 dinarjev za zmanjšanje izmeta pri goseničnih členkih. V drugem in tretjem letu uporabe izboljšave je temeljna organizacija jeklolivarna z zmanjšanjem izmeta prihranila poprečno 176.832 dinarjev.

Avtorjem iz temeljne organizacije stroji in deli **Blažu Mlakarju**, **Aloju Strmčniku** in **Milanu Kovačecu** je bila dodeljena razlika do prvega nadomestila. Izboljšali so vrtnanje in rezanje navojev pri dveh vrstah podpornih valjev. V prvem letu so prihranili 162.377 dinarjev, prvo nadomestilo pa znaša 6.559,50 dinarjev in se

zmanjša za prej izplačano akontacijo 1.500 dinarjev. Nadomestilo si avtorji delijo na tri enake dele.

Ključavničar v temeljni organizaciji industrijski noži **Danilo Golob** je izboljšal poravnavanje površin pri profilnih nožih. Po starem so se površine pilile, po novem pa se brusijo. Prihranka pri tej izboljšavi ni bilo moč ugotoviti, zato je odbor na predlog komisije za gospodarjenje temeljne organizacije dodelil avtorju enkratno nadomestilo 2.000 dinarjev.

Delovodja plinarne **Adolf Čapelnik** je z vgraditvijo zračnih cilindrov mehaniziral dviganje delovne mize na nasekovalnih strojih. S tem je zlasti olajšal telesni napor pri tem delu, ki ga opravljajo pretežno žene. Tudi pri tej izboljšavi ni bilo moč ugotoviti prihranka, zato ga je od-

bor na predlog komisije za gospodarjenje temeljne organizacije nagradil z enkratnim nadomestilom 2.500 dinarjev.

Delovodji plinarne **Petru Brodniku** je bilo dodeljeno drugo nadomestilo za predelavo stroja za nasekovanje okroglih pil. Po predelavi je moč na njem nasekovati tudi okrogle rašpe. V drugem in tretjem letu izboljšave je bilo z uporabo priprave prihranjeno poprečno 33.942 dinarjev, drugo nadomestilo pa znaša 3.115,35 dinarjev.

Delovodji kovinske modelarne **Ernestu Pušniku** je bilo dodeljeno drugo nadomestilo za izdelavo priprave, ki služi za struženje manovih ležajev. V drugem in tretjem letu je bilo z uporabo priprave prihranjeno poprečno 336.730 dinarjev. Drugo nadomestilo znaša 10.234,60 dinarjev.

Franjo Krivec

(Nadaljevanje s 1. strani)
tovariš Brankovič Dušan iz TOZD energije. Naj mi bo dovoljeno, da se vsem tovarišem, ki so vložili veliko dela v pripravo in izvedbo tekmovanja, na tem mestu zahvalim z željo, da bi tudi v na-

slednjih letih sodelovali in tako prispevali k uresničevanju vseh načel, ki jih s takim tekmovanjem želimo doseči.

V ekipo železarne Ravne so se uvrstili na podlagi rezultatov naslednji delavci:

TOZD		poznavanje teorije	praktično delo	skupaj točk
STRUGARJI				
1. Finžgar Roman	SGV	282	598	880
2. Čebulj Franc	stroji in deli	300	573	873
3. Kotnik Jože	SGV	292,5	554,5	847
4. Voler Branko	SGV	210	556,5	766,5
5. Srebot Ernst	stroji in deli	213,5	544	757,5
REZKALCI				
1. Klemenc Maks	stroji in deli	202	590	792
2. Luter Boštjan	stroji in deli	232,5	557	789,2
3. Klemenc Miran	SGV	247,5	529	776,5
4. Jamnik Ivan	stroji in deli	240	512	752
5. Skrinjar Roman	SGV	247,5	503	750,5
ORODJARJI				
1. Iršič Milan	stroji in deli	262,5	504	766,5
2. Motnik Anton	stroji in deli	260	502	762
3. Mešnjak Štefan	stroji in deli	202,5	513	715,5
4. Večko Štefan	stroji in deli	185	423	608
5. Kobovec Stanko	stroji in deli	210	380	590
PLAMENSKI VARILCI				
1. Gostenčnik Vinko	energija	300	610	910
2. Ferik Vinko	energija	285	555	840
3. Uršič Emil	stroji in deli	270	550	820
4. Breznik Zmagomir	SGV	255	480	735
5. Sagernik Edo	energija	285	435	720
VARILCI TIG POSTOPEK				
1. Lasnik Jože	jeklolivarna	270	380	650
2. Jamnik Rajmund	jeklolivarna	285	360	645
3. Dvornik Horst	jeklolivarna	255	310	565
ROČNO ELEKTRO OBLOČNI VARILCI				
1. Krpač Egon	SGV	255	495	750
2. Golob Anton	stroji in deli	255	390	645
3. Čas Jože	SGV	235	405	640
4. Borovničar Srečko	stroji in deli	205	415	620
5. Celec Janez	SGV	235	375	610
LIVARJI				
1. Kasper Horst	livarna	300	635	935
2. Burjak Franc	livarna	275	645	920
3. Grobelnik Mirko	livarna	275	640	915
4. Čapelnik Andrej	livarna	275	620	895
5. Krivec Ivan	livarna	275	615	890

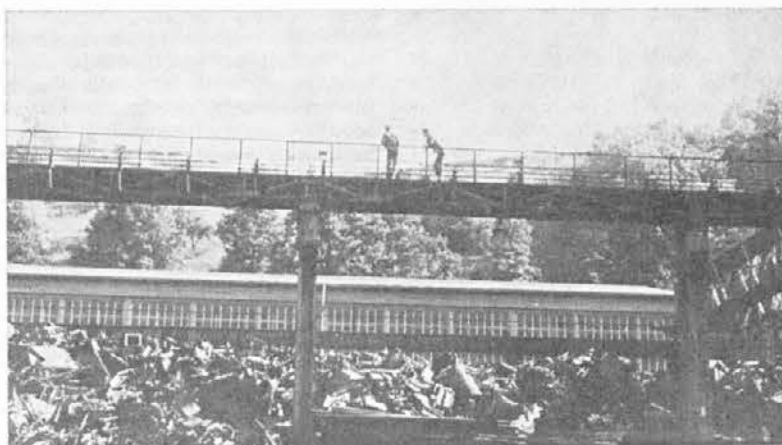
Delavcem, ki nas bodo zastopali na republiškem prvenstvu, želimo veliko uspehov.

Predsednik konference OO ZS ŽR:
Edo Kričej

Proizvodnja slovenskih železarn v juniju in prvem polletju 1979

V letošnjem gospodarskem načrtu so proizvodne naloge precej zahtevne, vendar sprejete po temeljitem preverjanju osnov in možnosti za izvršitev. Proizvodni načrti upoštevajo tudi vključevanje novih proizvodnih naprav in postopno dvigavanje proizvodnje v novih obratih in na novih napravah, ki so pričele z delom v zadnjem ali predzadnjem letu. Predno steče na novih napravah vse tako, kot je treba, je pogosto potrebno dosti časa in naporov,

da se odpravijo vse pomanjkljivosti in da se posadka privadi delu. Dogotovitev investicij v načrtovanem roku je redkost. Upoštevana velika popravila proizvodnih naprav so večkrat krajša, kot je predvideval načrt, neredko se pa zaradi nepredvidenih del zavlečejo. Pri načrtovanju proizvodnje upoštevamo normalno kakovost surovin in uporabljenih materialov. Nabavne možnosti nas večkrat silijo k uporabi surovin in materialov, ki niso po ka-

Razgledna točka

kovosti najboljši in povzročajo nižjo proizvodnost in nepredvidena popravila. Seštevek vseh dejavnikov, ki lahko vplivajo na delo, da naposled rezultate, ki niso vedno neposreden odraz prizadevanj in vloženega truda. Vse to ni navedeno v opravičilo rezultatov dela v juniju, saj so dobri. Pri ocenjevanju polletnih uspehov je pa treba pravilno upoštevati tudi operativne možnosti, vendar pregled polletnih rezultatov dela, ki v primerjavi z linearnim načrtom izdatno zaostaja, ne kaže nobenega napredka proti večini podatkov iz polletja v preteklem letu, in to lahko smatramo za neuspeh.

Proizvodnja surovega železa je bila v juniju zopet nekaj nižja kot pretekli mesec in ni bila dosežena poprečna, mesečna načrtovana količina. Plavži na Jesenicah so izdelali le 88% načrtovane količine surovega železa. Slaba kakovost železove rude iz Ljubije ne samo da siromaši vsip, povzročila je nasedline v peči in zastoje. Okvare na mlinih so vzrok, da ni bilo mogoče uporabiti dovolj kvalitetnejše, uvožene rude, ki je v zadnjem mesecu že prihajala. V prvih šestih mesecih letošnjega leta so na jeseniških plavžih proizvedli 4.200 ton surovega železa manj kot v enakem obdobju lani. Nižja proizvodnja, če je bila nižja vsebnost železa v vsipu, je opravičljiva, drugo je pa zadeva priprave vsipa in nihče ne dvomi, da imajo na Jesenicah dovolj zmogljivosti za ustrezno pripravo vsipa, seveda če so za to vse potrebne naprave v redu.

V Železarni Store so v juniju visoko presegli mesečno načrtovano količino proizvodnje surovega železa. Okoli 1.100 ton so proizvedli nad mesečnim načrtom ali 34% preseči načrt ni kar tako. V zbirnem rezultatu so z uspehom v zadnjem mesecu popravili podatek iz maja kar za 13%. Kljub vsemu je proizvodnja surovega železa v prvih šestih mesecih 9% nižja, kot je bila v enakem obdobju lani. Letošnji zastoj zaradi načrtovanega rednega popravila je bil daljši kot lanski zastoj zaradi okvare transformatorja in to je opravičilo za letošnji proizvodni uspeh po šestih mesecih.

Letošnja proizvodnja surovega železa v SZ je 6% manjša, kot je bila lanskoletna v polletju in zaostanek za planom znaša 11%. Pri normalnem obratovanju peči, ker je za drugo polletje z uvozom bogatejše rude zagotovljen tudi bogatejši vsip, so dani pogoji za doseg letnega načrta.

Proizvodnja surovega jekla je bila v juniju še slabša kot v maju, čeprav so bili dani pogoji za boljši rezultat. V jeseniški jeklarni so močno zaostali za linearnim načrtom, katerega so izvršili 86%, pa tudi svojega operativnega plana niso izpolnili. Okvare na žerjavih, nepredvideni zastoji, dolgi časi trajanja šarž, zgrešene kvalitete, pomanjkanje delavcev, vse to so vzroki za manjšo proizvodnjo od načrtovane in možne.

V ravenski jeklarni so mesečni plan proizvodnje surovega jekla izvršili in v štorski jeklarni so delali dobro, čeprav so linearni načrt izvršili le 69%. Kakšni so polletni rezultati dela pri proizvodnji surovega jekla? V primerjavi z lanskimi je poprečna ocena — zelo dobri, saj znaša izvršitev 98% pri tem, da je v Štorah ena SM peč manj. Na prvi pogled je vse prav, vendar so v Štorah letos v prvih 6 mesecih izdelali celo okoli 2% ali približno 780 ton več jekla kot v enakem obdobju lani. Takšno delo zasluži oceno odlično. V jeseniški jeklarni so v prvih šestih mesecih letošnjega leta proizvedli okoli 4.700 ton jekla manj kot do polletja lani. Zaostanek v SM jeklarni znaša okoli 4% in v elektro jeklarni 10%. Tolikšna količina jekla bi pomenila zmanjšanje potrebe nakupa polizdelkov za več kot 4.000 ton in to ni malo in ni ravno lahko oskrbeti. V drugem polletju se bo stanje spremenilo toliko, da bo vključena v proizvodnjo nova električna obložna peč v Železarni Store. Prej ko bo, bolje bo, vendar bo obratovala manj časa, kot je predvideval gospodarski načrt. Ob polletju je količinski zaostanek za linearnim zbirnim načrtom proizvodnje jekla okoli 29.000 ton ali nekaj malega manj, kot je znašala polovica proizvodnje surovega jekla v juniju.

Izvršitev blagovne proizvodnje je bila v juniju dobra v železarnah in pri predelovalcih žice. Oboji so proizvedli več za tržišče kot v maju in oboji so dosegli in presegli mesečno načrtovano količino. Značilnost letošnje junijske blagovne proizvodnje je predvsem tudi v tem, da so prav v vseh delovnih organizacijah dosegli ali presegli mesečni načrt in tako znaša skupni rezultat 101%, kar tudi kaže, da nobena delovna organizacija ni bistveno izstopala. Polletni rezultati žal niso tako razveseljivi. V Železarni Jesenice so dosegli mesečni načrt, po šestih mesecih pa zaostajajo za okoli 4% in so na rav-

ni lanskega polletnega blagovne proizvodnje.

V železarni Ravne so letos do polletja proizvedli 6% več za prodajo kot v enakem obdobju lani, mesečni načrt za junij so izvršili 101% in tudi zbirni polletni načrt izvršujejo 101%. V železarni Štore so mesečni načrt izvršili 103%, polletni načrt izvršujejo 94% in 5% zaostajajo za lansko proizvodnjo v polletju.

Skupni podatki blagovne proizvodnje za vse tri železarne so: polletna proizvodnja je na ravni lanskega, mesečni načrt je bil za 1% presežen, za šestmesečnim načrtom pa znaša zaostanek okoli 12.000 ton.

Predeležalci žice so v zadnjih mesecih izboljšali in umirili proizvodnjo ter jo ne samo dosegajo, temveč presegajo toliko, da je letošnja polletna proizvodnja 7% večja kot v enakem obdobju lani, mesečni plan za junij so presegli za 8% in zbirno so za nekaj deset ton presegli polletno načrtovano količino.

V izvrševanju polletnega načrta ima manjši zaostanek 4% za načrtom samo Žična, v Plamenu so polletni plan presegli za 1%, v Verigi za 19% in v Tovilu za 9%.

Skupen rezultat izvrševanja blagovne proizvodnje v Slovenskih železarnah je po polletju: pri mesečni izvršitvi 101% je zbirna polletna izvršitev 97%, kar je 1% več kot v polletju lani.

Kaj so glavni vzroki, da je blagovna proizvodnja nižja, kot je bila načrtovana? Velika načrtovana popravila so bila, ta bodo tudi v drugem polletju in posebnih izstopanj ni bilo. Veliko popravilo, ki pride na vrsto vsakih 8 ali 10 let, je bilo le na elektrotredukcijki peči v železarni Štore. Pomanjkanje vložka ali boljše rečeno, občasno pomanjkanje je gotovo motilo proizvodnjo. Pogosto je bilo v mesečni proizvodni problematiki navedeno pomanjkanje delovne sile. Občasno so nastopale težave pri oskrbovanju s propan-butanom in kurilnimi olji. Vse to je res, vendar navedeni vzroki, ki so opravičljivi, niso edini dejavniki, ki so vplivali na polletne rezultate dela. Mogoče dobimo delne odgovore že s tem, da pregledamo, pri katerih proizvodnih nastopajo glavni zaostanki pri izvrševanju polletnega načrta.

Zakaj je prišlo na trg okoli 5.400 ton manj sivega surovega železa iz železarne Štore, smo že poročali. Proizvodnja toplo valjanega jekla je bila 5% pod načrtovano količino, kar znaša okoli 10.200 ton. Od te količine se nanaša okoli 3.000 ton na polizdelke, 2.200 ton na debelo pločevino, za katero vemo, da je nižja, ker je bilo izvršeno glavno letno popravilo valjarne, vsa preostala količina zaostanka pri vroče valjanih izdelkih se pa nanaša na srednje in tanko pločevino. Tu je bil poglobljeni vzrok nižje proizvodnje za prodajo pomanjkanje vložka. Pri vseh valjarnah, ponekod več, drugje nekaj manj, pa je bilo vzdrževalnih zastojev več, kot so jih načrtovali.

V nadaljnji predelavi je bilo nekaj zaostanka pri proizvodnji hladno oblikovanih profilov predvsem zaradi pomanjkanja vložka. Kasnila je dobava toplo valjanih trakov iz MK Sisak. Količinsko

sicer izdatno manjši, po vrednosti pa močno pomembni zaostanki so pa nastali pri proizvodnji elektrod, strojev in strojnih delov, pnevmatičnega orodja, rezilnega orodja, konfekcioniranih izdelkov in traktorjev. Razen pri elektrodah, kjer je samo nekaj odstotkov zaostanka, so pri drugih naštetih izdelkih tudi zaostanki, ki presega četrtino polletno načrtovane proizvodnje. Nekateri teh proizvodov so tudi pod lani doseženimi količinami, čeprav vemo, da so bili od lani vključeni v proizvodnjo nekateri novi stroji in naprave.

Takšna podoba proizvodnje v prvem polletju se zrcali tudi v realizaciji vrednosti prodaje in izvoza. Vrednost prodaje je bila dosežena za SOZD SZ v juniju 106%. V vseh treh železarnah so mesečni načrt eksterne realizacije presegli in tako nekaj popravili tudi polletne dosežke, kar pa še daleč ne zadošča za doseg polletnega načrta, kjer znaša zaostanek 4%, torej več, kot je količinski zaostanek. Da je letošnja realizacija vrednosti prodaje daleč nad lanskega ob koncu junija, je bolj rezultat popravka cen kot delovnih zaslug. Pri eksterni realizaciji zaostajajo vse tri železarne za načrtovano vrednostjo, in sicer: železarna Jesenice 4%, železarna Ravne 3% in železarna Štore 8%.

Pri predelovalcih žice imata zaostanek za načrtovano vrednostjo prodaje Plamen in Veriga, v izpolnjevanju polletnega načrta pa samo Veriga 9%, pri tem, da so polletni količinski načrt proizvodnje celo visoko presegli. Pri drugih predelovalcih je stanje obratno, pri njih je izvršitev načrtovane vrednosti prodaje višja od količinske. Sezona snežnih verig se pa šele pričinja in prodaja drugih višje vrednih proizvodov bo tudi v Verigi popravila stanje.

V juniju je bila še ena, sicer zelo redka značilnost, načrtovana količina izdelkov, ki so bili odpravljivi za izvoz, je bila dosežena. Ob koncu junija je letošnji izvoz v železarnah 34% višji, kot je bil ob polletju lani in pri predelovalcih žice za 1%, skupno je letošnji izvoz 31% večji od lanskega v enakem obdobju. Pohvalno je tudi to, da prednjači izvoz na konvertibilno področje, ker na klirinško področje je letos celo manjši, kot je bil po šestih mesecih lani. Seveda pa načrtovana raven izvoza še ni bila dosežena, ker je količinski zaostanek še vedno 9%.

Rezultati pri vrednostih prodaje v izvoz so daleč slabši. Junjski mesečni načrt je bil dosežen 91%. Polletni načrt vrednosti izvoza je bil dosežen 78%, kar pomeni, da je razlika med dosežkom količine izvoza in vrednosti izvoza celih 13%. Tudi v primerjavi z lansko strukturo izvoza je ta letos slabša, ker pri 31% večji količini izvoza je letos vrednost izvoženih izdelkov le 20% večja.

Polletje je za nami in v vseh tozidih so narejeni obračuni šestmesečnega dela in poslovanja. Delovni kolektivi so pričeli z analizami dosedanjega dela, da bi v drugem polletju delali bolje. Veliko je takih, ki ne izvršujejo načrta in bo treba podrobno pregledati in odstraniti vzroke. Prav povsod je pa treba pregledati, kako je s porabo energije, pred-

vsem energetskih medijev, za katere je treba odšteti devize. Devize se da prihraniti tudi pri surovinah in drugih materialih tako s štednjo kot tudi z nadomestilom z domačimi. Čeprav so domači viri kvaliteto včasih nekaj slabši in običajno tudi dražji, jih bo treba uporabljati. Na ta nadomestila je treba pravočasno misliti in se pripraviti, ker se da tudi ob nekaj slabših pogojih ob primernih ukrepih in pazljivosti doseči dobre proizvodne rezulta-

te. Nujnost štednje z devizami in drugi stabilizacijski ukrepi bodo prinesli s seboj tudi več težav pri oskrbovanju in delu. Rezultati prvega polletja niso bili posebej ugodni, pri tem da so bili pogoji dela verjetno boljši, kot bodo v drugem polletju, bo treba, da bo sleherni dal svoj prispevek, da bi do konca leta izvršili letni gospodarski načrt ali vsaj izdatno popravili proizvodne in druge rezultate dela iz prvega polletja.

Milan Marolt

NAŠ INTERVJU:

Biti moramo ustvarjalni

Pred nekaj meseci, ko je naš sodelavec tovariš **Franc Tušek** prevzel funkcijo sekretarja OK ZKS, je bila politična situacija v občini nezavidljiva. Danes je stanje precej boljše. Pogovor s tovarišem Tuškom je tekkel o ukrepih, posledicah in nasploh o rečeh, ki so zdaj aktualne.

»Od dogovora, da naj člani OK ZKS sodelujejo z osnovnimi organizacijami, je minilo ravno toliko časa, da so najbrž že možne prve ocene?«

»Zaradi različnih dogodkov v delovnih organizacijah v lanskem letu je bilo treba iskati nove metode za delovanje članov političnega vrha v občini. V ta namen smo posamezne komuniste zadolžili za delo z OO. Analize, ki so jih morali le-ti izdelati, kažejo pozitivne spremembe. Seveda pa je to splošna sodba, kajti v nekaterih OO se stvari še zmeraj niso nikamor premaknile. Bistvo vsega je, da se OO znova potrjuje same zase in v odnosu do družbenopolitičnega življenja, to pa je v večini primerov doseženo.

Druga stvar je, da smo aktivirali komuniste v krajevni skupnosti. Tu nas čaka še mnogo dela, saj so velike težave s hišnimi sveti in zbori občanov. Glavno delo bo steklo po dopustih.

Osnovna ugotovitev je ta, da skoraj povsod manjka kontinuiranega dela. Če bi enkrat premagali kampanjske akcije, dosegli solidno delovanje delegatskega sistema in sprotno obveščali delavce o hibah gospodarstva, bi se izognili nepotrebnim zaostritvam, ki imajo negativen izid ravno zaradi neseznanjenosti s problemi.

Problemi, ki so se nakopičili v železarni, so taki, da jih ni mogoče na hitro rešiti, pa naj bo aktivnost odgovornih še taka. Mnogo stvari je nedodelanih in pri tem gre za sistemske rešitve, ki jih res ni mogoče opraviti čez noč. Neuspeh zadnjega referenduma kaže, da je treba delati temeljiteje, predvsem pa strpno, zamera pa gre komunistom, da niso mogli ugotoviti pravega stanja in sporočiti, da je treba z referendumom pač še počakati. Sodim, da je zelo pomembno, če znajo komunisti vselej v takih situaci-

jah pravilno reagirati. Izjema je valjarna, kjer so se resnično potrudili.

O akcijskem programu pa to, da se nekatere reči neopravičeno zavlačujejo.

Na sploh je mogoče reči, da se je politično vzdušje v občini umirilo oziroma doseglo točko, ko je mogoče preudarno reševati vsak-

Franc Tušek

danjo problematiko. Gospodarska situacija pa ni dobra predvsem v turizmu in gostinstvu, v Rudniku, kjer so izgube že kar nekaj obveznega, vendar pa pričakujemo, da bo novi poslovodni organ učinkoviteje opravljal svoje delo.

V zadnjem času je mnogo kritike na račun širjenja administracije in tudi pri nas razmišljamo o raznih ukrepih, gre predvsem za SIS in podobne službe, ki jih bo treba racionalizirati, kar pomeni — zmanjšati število zaposlenih.

»V zadnjem času je znova zelo aktualna kritika in samokritika. Gotovo razpolagate s podatki, ka-

ko to uspeva osnovnim organizacijam?»

»Ko prebiram zapisnike OO in na sestankih s sekretarji opažam, da moment kritike ni tako prisoten, kot bi naj bil. Komunisti se bojijo konfrontacije. Mislim, da nikakor ne moremo imeti vsi enakih stališč na sestankih OO. Če se komunist ne upa izreči svoje kritike ali denimo mnenja pred drugim komunistom, ne moremo priti do učinkovitega dela. Res so se nekatere OO tega resno lotile, so pa tudi take, ki tega sploh ne upoštevajo ali pa dosti premalo. Dejstvo je, da kritika in samokritika še nista praksa na sestankih OO ZK.

Po oceni CK ZKS je bilo dogovorjeno, da naj se ocenijo delovodje v železarni, ne glede na to ali so člani ZK ali ne. No, ocene so bile narejene, ampak nastalo je vprašanje, kam za oceno, pred koga jo postaviti, ko je vendar povsem logično, da naj bi s tem le pomagali izboljšati slabe razmere. Ne gre za rezanje glav, ampak zgolj za to, da samoupravni organi izdelajo zadolžitve in

čas naj pokaže, ali so sankcije potrebne ali ne. Vsakdo pa ima pravico do pomoči, če ne ve, kako naj delo opravi. Šele kadar tega noče, je treba ukrepati.

Ko bo kritika in samokritika prisotna na slehernem sestanku, bo tudi izvajanje sklepov dosti bolj učinkovito in bo manj zamer, in tega, da komunist pred problemom vrže puško v koruzo.

Prav je, da smo kritični, vendar moramo biti tudi ustvarjalni. Človek, ki samo kritizira in nikoli ne stori kaj, da bi se stanje izboljšalo, nima pravice kritizirati.«

»Nekateri mislijo, da je prijetno biti sekretar OK ZKS, se pridružujete temu mnenju?«

»Biti sekretar je predvsem velika odgovornost. Lahko ali težko pa je odvisno od tega, koliko so komunisti pripravljeni pomagati, sodelovati pri reševanju problemov, ki jih prinaša vsakdanje družbenopolitično življenje. Biti sekretar pomeni tudi odrekanje prostemu času. Meni je to častna funkcija.«

Z. Strgar

BODIMO REALNI IN OBJEKTIVNI

(Še enkrat: »Regresi za letovanje in malice«)

V 13. številki Informativnega fužinarja je v rubriki »mnenja delavcev« F. Rotar spraševal naše delavce o regresih. Pri tem je prišlo do trditve, ki zasluži tudi naš komentar. Predvsem je treba pibiti nekaj resnic:

1. Imamo z Merxom medsebojno pogodbo, kjer je postavljen pri malici s povprečno kalorično vrednostjo 950 kalorij odnos med materialnimi stroški (to je tisto, kar damo v pisker ali dobimo na mizo) in ostalimi stroški (osebni dohodki, amortizacija, elektrika, voda, centralna kurjava itd. v Domu železarjev in prevoz) v razmerju 67 : 33 %. (Merx si prizadeva za razmerja 60 : 40) To torej pomeni, da pri sedanji ceni malice 21 din pride na materialne stroške samo 14,07 din. (Prej pri 18 dinarjih samo 12,06 din.) Ta podatek je osnova (in obenem žal tudi zgornja meja) pri sestavljanju jedilnika! V maju smo dosegli povprečno ceno 14,20 din ali 67,6 % materialnih stroškov, v mesecu juniju pa 14,05 din ali 66,94 %.

Da cene rastejo in skačejo, zelo dobro vedo gospodinje, in če kdo tega še ne ve, mora pač doma vprašati ali pa naj gre sam nakupovat.

Pa bodimo konkretni. Materialni stroški malic, ki so bile na jedilniku junija, se gibljejo od 10,75 din za piščančjo salamo z jogurtom do 22,50 din za svinjsko pečenko z zeleno solato. Vse cene so vsakomur vsak dan na razpolago v TOZD družbeni standard, nekaj pa jih tudi navajamo:

goveji zrezki s testeninami	16,07
želodčkova juha s pecivom	11,95
boranija s krompirjem v kosih	14,25
segedin golaž	11,90
pasulj s carskim mesom	13,50
rižota z zeleno solato	14,20
fižolova juha z mesom	11,26
mozaik šunka, jogurt	12,25
mešane konzerve, sok	14,30
hrenovke z gorčico	11,30
skuta, izletniška salama	15,21
mineštra s kranjsko	11,55
vampi v omaki	15,86

2. Leta nazaj, ko smo imeli še veliko nižjo plačo, smo prispevali kar polovico k polni ceni malice, danes pa pri veliko večjih osebnih dohodkih prispevamo le še eno sedmino. (3 din je že dolga leta nespremenjen prispevek posameznika). Popolnoma razumljivo se nam zdi, da se nam osebni dohodki iz leta v leto dvigujejo (in proti konstanti tri din se nam ne samo relativno) in kakega hudiča bi nagnali, če to ne bi bilo tako, a ko bi bilo treba iz naših žepov kaj malega dodati, je že ogenj v strehi!

Resnici na ljubo je treba zapisati, da bomo morali najti dodatna sredstva (ali iz lastnih žepov ali iz SSP), če bomo hoteli imeti boljše malice, sploh če upoštevamo še zadnje podražitve kruha in mlečnih izdelkov.

3. Jedilnike potrjuje potrošniški svet, v katerem je po en član delavskega sveta vsake TOZD in DS in pri sestavi jedil se pač upošteva večinsko mnenje. Cene družbene prehrane potrjuje od-

bor za družbeni standard in stanovanjske zadeve, v katerem so tudi predstavniki vseh TOZD in DS v železarni. In verjemite, da jih ne potrjuje kar tja v tri dni, ampak je treba pripraviti temeljite analize in argumentirane predloge.

4. Tako kot ustrezni organi določajo cene našim izdelkom in ponavadi smo z njihovimi odločitvami nezadovoljni, ker bi radi imeli za nekatere izdelke še višje cene, tako tudi gostinskimi organizacijam ustrezni organi odobrijo ceno. Konkretno je za malico odobrena in določena cena 22 din (Merx vztraja, da mu tudi mi to ceno priznamo).

5. Letos smo za letovanje v Portorožu postavili dve ceni: nižjo 155 din za člane kolektiva in njihove ožje svojce, in višjo 195 din za nečlane kolektiva (zaposlene zakonske partnerje in druge). Ko smo razdeljevali sredstva SSP, smo v železarni zavestno rezervirali tudi sredstva za pokritje stroškov poslovanja počitniškega doma izven sezone. Tudi te cene je odobril ustrezni samoupravni organ.

Toliko na kratko o tem. Lahko bi še odprli več točk in vprašali, kateri samoupravljanci bi dobili slabo oceno, kako dvakrat plačujemo malico, kje se da za 155 din v enakih pogojih v visoki sezoni letovati kot v našem počitniškem domu in še kaj.

Na vsak način obravnavana problematika zasluži veliko pozornost, saj živo posega v življenje vseh članov kolektiva. In prav zato se nam zdi zelo čudno, da se avtor prejšnjega sestavka ni oglasil tudi pri nas in zahteval določena pojasnila. Zanesljivo bi bila informacija takrat že od kra-

»Sidro«

ja celovitejša. In to bi taka informacija morala biti.

Poudariti želimo, da smo o problematiki družbene prehrane pripravile celovito informacijo z rezultati ankete, ki je pripravljena za okroglo mizo, katero bo organiziral sindikat, objavljena pa bo tudi v naslednji številki Koroškega fužinarja. Tako problematiko bomo pripravili tudi za naše letovanje.

Zavedamo se odgovornosti na področjih našega dela in se tudi trudimo, da bi kaj premaknili na bolje. Pri tem pa nam najbolj pomagajo objektivne in realne kritike poleg možnosti, ki so nam pri našem delu na razpolago.

Jože Šater

KAKO NAPREJ?

Delavci železarne Ravne smo se na referendumu 12. junija 1979 izrekli o paketu samoupravnih splošnih aktov s področja delitve OD, s katerimi smo želeli naš sistem nagrajevanja spremeniti in dopolniti v duhu zakona o združenem delu ter ga v osnovi postaviti na temelje nagrajevanja po rezultatih dela. Ob tem smo se odločali tudi o nujnih spremembah in dopolnitvah samoupravnega sporazuma o združitvi v delovno organizacijo ter spremembah in dopolnitvah statuta delovne organizacije.

Kot so vsi delavci že informirani, v štirih tozdih referendumu ni dal pozitivnih rezultatov oziroma so bili sprejeti samo nekateri akti. Pomembna je ob tem ugotovitev, da v nekaterih drugih tozdih določeni sporazumi ali pravilniki niso bili sprejeti z neko vzpodbudno večino glasov, saj odstotek ali dva nad polovico potrebnih glasov vsekakor ni vzpodbuden rezultat in je vzroke potrebno analizirati skorajda enako kot tam, kjer predlog ni bil sprejet.

Neposredno po negativnem izidu referenduma so družbenopolitične organizacije in samoupravni organi pristopili k anali-

zi vzrokov. Svet konference osnovnih organizacij sindikata je nato na osnovi parcialnih ocen izdelal skupne ugotovitve in stališča z referendumom dne 12. junija, ki so bila nato predložena in sprejeta na samoupravnih organih tozdov kot tudi na delavskem svetu delovne organizacije. Ko povzemamo te ugotovitve in stališča, iz katerih je predvsem razviden potek in zasnova predhodnih razprav ter aktivnosti, lahko ugotovimo, da smo akcijo sicer uspešno izpeljali, če vzamemo kot merilo uspešnosti dejstvo, da smo osnutek nekaterih pravilnikov, zlasti pa samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za OD in ostale prejeme delavcev dopolnili z mnogimi konkretnimi predlogi in da je dokončen predlog tako res rezultat aktivne udeležbe velikega števila delavcev. Analiza vzrokov nam nadalje pokaže, da obstaja določeno nezaupanje in skepticizem zlasti do pravilnika o ugotavljanju delovne uspešnosti delavcev, katerih delovni prispevek merimo s posrednimi merili, kot tudi sprememb o načinu nagrajevanja delavcev, ki delajo po normah. Kaže, da se večina delavcev v bistvu boji sprememb,

čprav so ugotovljene kot pozitivne. Iz ugotovitev in stališč v zvezi z negativnim izidom referenduma izhaja, da je za relativno slabe rezultate v nekaterih tozdih zlasti krivo, da je:

— Vsebina paketa samoupravnih splošnih aktov s področja delitve OD zelo zahtevna, zaradi tega kljub precejšnji aktivnosti v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih vsem delavcem ni bila dovolj predočena pozitivna usmeritev in vse prednosti spremenjenega sistema nagrajevanja.

— Največ nerazumevanja so v nekaterih tozdi povzročili predlogi v zvezi z dodatki za izmensko delo.

— Zaradi kratkega roka od oblikovanja dokončnega predloga do izvedbe referenduma v vseh temeljnih organizacijah niso uspeli obrazložiti vseh sprememb, ki so nastale kot rezultat razprave in usklajevanja med temeljnimi organizacijami. Zaradi tega so ponekod dobili vtis, da se jim vsiljujejo nekatere rešitve.

— Akcije niso povsod enakomerno in koordinirano potekale. Razprava ni bila dovolj celovita, temveč usmerjena zgolj na posamezna vprašanja.

— Slaba koordinacija je razvidna iz analize izvršilnih odborov osnovnih organizacij sindikata, kaže pa se zlasti v tem, da so vodstveni delavci pred razpravo na zborih premalo sodelovali med seboj in z družbenopolitičnimi organizacijami. To je dovoljevalo posameznikom, da so lahko razdiralno delovali.

— Premalo je bilo inštrukcijskih sestankov za nosilce razprave, zaradi česar je prišlo do različnih in nepopolnih interpretacij.

— V nekaterih sredinah so dali izključen poudarek temu, kaj bi posameznik po novem pridobil oziroma izgubil, premalo pa so se posvetili samemu sistemu in bistvu sprememb, ki nastajajo z novim urejanjem področja OD po načelu nagrajevanja po delu. Opaziti je tudi bojazen nekaterih delavcev pred dodatnimi merili pri normah in posrednimi merili, iz česar sledi, da s temi pravilniki tudi niso bili ustrezno seznanjeni.

— Ena od slabosti je tudi v tem, da temeljne organizacije v organizacijskem smislu še zmeraj niso dorečene, iz česar izhajajo določeni problemi.

— Med vzroki za slabše rezultate v nekaterih temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih so nedvomno tudi: nezaupanje, ki izhaja iz neurejenih medsebojnih odnosov v nekaterih sredinah, nekatera nerešena vprašanja posameznih delavcev tudi glede zahtev za povišanje skupine SSD, nezadovoljstvo zaradi težkih pogojev dela v posamezni temeljni organizaciji.

— Aktivnost sindikalnih aktivistov, delegatov organov upravljanja in nekaterih drugih dejavnikov ni bila povsod zadovoljiva. Opaziti je še zmeraj določeno pasivnost, obenem pa nenačelno usmerjanje razprav.

Pri vsem tem gre za to, da so skupne ugotovitve le povzetek zapisanih mnenj, stališč in ugotovitev samoupravnih in političnih dejavnikov v tozdih in delov-

nih skupnostih, pri čemer pa je najbrž še precej nedorečenega v tistem, kar nekateri ne znajo ali nočejo zapisati ali pa vzrokom enostavno ne znajo priti do konca. Nekateri poudarjajo, da bi bilo nujno potrebno izdelati socio-loške in drugačne analize ter anonimne ankete, vse to pa v bistvu pomeni nezaupanje subjektivnim silam, saj bi zveza komunistov s poglobljeno analizo in odkrito besedo vsekakor morala najti vzroke. Kljub vsemu pa moramo ugotoviti, da najbrž vzroki za take rezultate niso samo v posameznem tozdu ali delovni organizaciji. Nekateri delavci ali sredine pač izražajo svoj odnos do družbene stvarnosti na edini možni način, ki se jim podaja ob tem, ko se osebno opredeljujejo za osnovna vprašanja v temeljni organizaciji. Vzroki pa so lahko tudi v nerešenih vprašanjih, ki zadevajo delavcev položaj tako v tozdu kot v družbeni skupnosti.

Ko je sindikat tako analiziral situacijo, je sklenil predlagati zborom delavcev in še pred tem delavskemu svetu, da po temeljiti analizi vzrokov referenduma o paketu samoupravnih splošnih aktov s področja nagrajevanja po delu referendum ponovijo po treh mesecih — 12. septembra 1979. Pomembno pri tem je, da ta sindikalna analiza izhaja iz temeljne postavke, da predlogov v bistvu ni potrebno spreminjati, temveč je potrebno razčistiti nekatera vzporedna vprašanja in rešiti več problemov, ki vplivajo na samoupravni položaj delavcev. Sindikat je ob tem predlagal samoupravnim organom, kar je bilo tudi sprejeto in realizirano, da se za spremembe in dopolnitve temeljnih samoupravnih aktov delovne organizacije odločijo v skrajšanem roku enega meseca in ponovni referendum izvedejo v začetku julija. Ob tem, ko je bilo v ugotovitvah in stališčih ugotovljeno, da bi morali te spremembe čimprej sprejeti, je bil predlog za ponovni referendum v skrajšanem roku utemeljen s tem, da delavci v tistih tozdih, kjer niso sprejeli samoupravnih splošnih aktov s področja delitve OD, praviloma tudi niso sprejeli teh aktov in da gre tako v bistvu za neki a priori odklonilen odnos, ki ga pogojuje slaba informiranost, saj so ponekod o teh spremembah spregovorili le mimogrede. Analiza tudi ugotavlja, da so bili nekateri delavci preseženi, ko so na referendumu prejeli glasovnice za pet samoupravnih aktov, medtem ko so v razpravah slišali le za nekatere variantne predloge ter nekatere spremembe v zvezi z delovnimi normami. Očitno gre za parcialen pristop, torej za vidik enostranske in nedosledne informiranosti, ki je z drugimi globljimi vzroki, ki pa so od posameznika do posameznika različni, prispevala k znanim rezultatom.

Mogoče ob koncu še to, da je svet konference sindikata predlagal delavskemu svetu tozdog in delavskemu svetu delovne organizacije, da zadolžijo poslovodne delavce, ki morajo ob analizi rezultatov gospodarjenja v prvi polovici leta 1979 skladno s sindikalnimi stališči pripraviti vse kazalce rezultatov gospodarjenja o razporejanju dohodka in čistega dohodka, kot jih predvidevajo sindikalna stališča zakona o združenem delu. Zadolžene pa so tudi

pristojne službe, da takoj pristopijo k praktičnemu preizkusu sistema delitve OD po tozdih in delovnih skupnostih, da bi tako

ob sprejemu in uveljavitvi novega sistema zagotovili normalen prehod na nov sistem delitve OD — de-ja

Iz dela OO ZKS v železarni

Osnovna organizacija ZK TOZD valjarne je v železarni ena tistih, ki se kljub dobremu delu srečuje s problemi. Prav o teh je spregovoril sekretar **Vladimir Mak**, ki je sicer zaposlen v TOZD priprava proizvodnje.

»Z ukinitvijo tovarniških komitejev so glavno vlogo političnega organiziranja v tozdi prevzeli sekretarji osnovne organizacije ZK. Vi ste sekretar v valjarni, delate pa v drugem tozdu. Kako lahko uspešno vodite komuniste v valjarni?«

»Do reorganizacije železarne sem dobrih pet let delal v valjarni. Prej je namreč priprava proizvodnje valjarne spadala k obratu. Takrat sem bil tudi izvoljen za sekretarja. Čeprav zdaj delam v drugem tozdu, bom funkcijo opravljal do izteka mandata konec leta. Menim pa, da zaradi tega delo naše osnovne organizacije ni trpelo in tudi posledje ne bo. Imamo zelo močan in vpliven sekretariat, katerega člani so valjarji — komunisti. Delo valjarjev dobro poznam, saj večji del delovnega časa preživim med njimi.«

»Na podlagi ocene, ki jo je izdelala komisija CK ZKS, so morale vse osnovne organizacije ZK v železarni izdelati in sprejeti svoj akcijski program dejavnosti. Kako ste pri tem uspešni v valjarni?«

»V programu aktivnosti smo si najprej zadali nalogo doseči enotnost med komunisti, ker opažamo, da »šepa«. Zato smo znotraj osnovne organizacije opravili delitev dela. Komunisti morajo sedaj prav tako opravljati določene politične naloge, katere so prej le člani sekretariata. Člane osnovne organizacije smo razdelili v delovne skupine, in sicer za področja:

- kadrovska politika v tozdu,
- delovanje članov ZK v DPO in samoupravnih organih,
- kritika — samokritika komunistov,
- urejanje OD,
- spremljanje gospodarnosti v tozdu.

S tem nismo razdrli enotnosti med njimi, ampak je delo osnovne organizacije bolj zaživele. Prav na ta način smo vse, kar nam je politična ocena CK očitala, tudi preučili in poskušali popraviti. Vsi družbenopolitični delavci valjarne smo se z veliko odgovornostjo in resnostjo lotili ugotavljanja vzrokov nesoglasij in nezadovoljstva. Z delovnimi skupinami pa smo dosegli tudi idejnopolitično usposabljanje. Dosegli smo, da ni več toliko nedajavnosti med komunisti, saj morajo zdaj sami pripravljati analize s posameznih področij in o teh tudi poročati na sestankih osnovne organizacije.«

»Kljub aktivnosti komunistov-valjarjev nedavni referendum pri vas ni uspel. Zakaj se delavci niso odločili za nove samoupravne akte, ki naj bi v bodoče urejali nagrajevanje po delu?«

»Menim, da so bili valjarji pred referendumom o vseh novih samoupravnih aktih dobro informirani, zato ne bi smeli valiti krivde na neznanje in nevednost, saj so nove samoupravne akte obravnavali vsi zbori delovnih ljudi in delovne skupine. Razen ene (pre-račun enot dela) niso imeli bistvenih pripomb. Smo pa imeli že na začetku razprav nekoliko težav prav zaradi premalo pojasnjenih izračunov enot dela. To področje že uvodničarjem ni bilo razumljivo.

Vzroke za neuspeh je treba iskati tudi med delavci. V valjarni jih dela nekaj, ki so stalno z vsem nezadovoljni. Prav ti so pogladi kolo nezadovoljstva med valjarji in ga gnali vse do referenduma, nakar so se po razrešitvi nekaterih nejasnosti takoj umaknili v ozadje. Kaj so s tem dosegli? To, da referendum ni uspel. Vselej nezadovoljni so tokrat izpit »hujskanja« opravili odlično. Pri tem pa so pozabili, da so sebi in socialistični družbi naredili največ škode in sramu.«

»Kaj boste sedaj storili komunisti?«

»Analiza vzrokov je stekla. Predvsem pa bomo komunisti vztrajno zahtevali od službe za sistem OD, naj pripravi primerjavo, kaj so metalurški tozdi izgubili z nepotrditvijo novih samoupravnih aktov, ki naj bi urejali nagrajevanje po delu. Delavci vselej vemo za dobre poslovne rezultate, ne vemo pa, kaj nam ti prinašajo. Prav zato je čudno, da so se kar štirje tozdi z dobrimi poslovnimi rezultati na referendumu izrekli proti nagrajevanju po delu.

Kje smo bili komunisti prej, da nismo stopili na prste »večnim nezadovoljnejšem«, je težko reči. Da bi dobili odgovor, smo že na sestankih osnovnih organizacij analizirali aktivnost slehernega komuniste — valjarja, predvsem pa, kako smo se vključili v uveljavljanje nagrajevanja po delu. Ugotovili smo, da vsi komunisti na sestankih radi izkazujejo pripravljenost za izvajanje določenih političnih akcij — nalog, v praksi pa se pokaže, da le ni tako. Ugotovitev kažejo, da nekateri na sestankih le soglašajo s stališči in sklepi, da pa v praksi nalog ne izvajajo. Domenili smo se, da bomo vse neaktivne komuniste povabili na tovariški razgovor. Naj povedo, zakaj tako početje, povedo pa naj tudi, s čim se ne strinjajo.«

Franc Rotar

S SEJ DELAVSKEGA SVETA ŽELEZARNE

Delavski svet železarne Ravne se je na 4. seji v začetku julija sestal z osnovnim namenom ugotoviti rezultate referendumov, ki je bil v vseh tozidih in delovnih skupnostih 12. junija, in zastaviti nadaljnjo akcijo vsaj za skupne samoupravne splošne akte, katerih predlog določa. Ob tem je obravnaval tudi nekatera druga vprašanja, o katerih bomo v nadaljevanju poročali.

Delavski svet je kot izhodišče za oceno referendumov o paketu samoupravnih splošnih aktov s področja delitve OD ter sprememb temeljnih samoupravnih splošnih aktov delovne organizacije izhajal iz ugotovitev in stališč konference osnovnih organizacij sindikata. Ta stališča pomenijo pravzaprav rezime javne razprave po liniji sindikata, mladine in drugih družbenopolitičnih organizacij ter samoupravnih organov, zlasti v tistih štirih tozidih, kjer samoupravni splošni akti na referendumu niso bili sprejeti, kot tudi oceno iz temeljnih organizacij, kjer so bili sprejeti z minimalno potrebno večino.

Delavski svet je v osnovi soglašal z ugotovljenimi vzroki za neuspeli referendum, kot jih je ugotovil že sindikat. Sklenil je predlagati temeljnim organizacijam, kjer referendum ni uspel, da ponovno in detajlno analizirajo vzroke in da referendum o paketu aktov s področja delitve OD ponovijo 12. septembra po preteku treh mesecev.

Delavski svet je ob tem predlagal tistim tozdom, kjer niso sprejeli sprememb in dopolnitev sporazuma o združitvi in sprememb statuta delovne organizacije, da o tem ponovno razpravljajo in se izjavljajo na referendumu v skrajšanem roku mesec dni, kar je možno, kolikor se delavci na zboru za to odločijo, ob nespremenjenem predlogu. Utemeljite za tako pobudo je najti v tem, da gre pri spremembah in dopolnitvah sporazuma o združitvi v delovno organizacijo in statuta delovne organizacije po eni strani za spremembe v sestavu poslovodnega sveta, obenem pa za statusne spremembe, s katerimi želimo v železarni formirati posebno finančno službo. Ta sporazum je delavski svet na 4. seji kot predlog podal v javno razpravo, sprejet pa ne more biti vse do takrat, dokler niso sprejete ustrezne spremembe sporazuma o združitvi v delovno organizacijo. Glede na to, da bi želeli ob polletju vsekakor vsaj v metalurškem delu delovne organizacije uveljaviti dohodkovne odnose, pa je vsekakor potrebno urediti izvrševanje finančne funkcije in s tem v zvezi posebne finančne službe. Morda ne najbolj pomembno, pa je vendarle potrebno tudi legalizirati status kolektivnih poslovodnih organov — odborov pri delavskem svetu železarne, ki imajo po določilih sporazuma 15 članov, trenutno pa smo jih izvolili po 24 in ob tem, ko smo jih izvolili, tudi zapisali, da bomo čimprej spremenili tudi samoupravne splošne akte, da bi

ti organi lahko polnopravno delovali.

V zvezi z analizo vzrokov za neuspeh referendumov in z nadaljnimi akcijami je delavski svet sprejel tudi nekaj zahtev in priporočil poslovodnim in drugim organom za pospešeno akcijo pri odpravljanju vzrokov, ki so privedli do negativnega izida referendumov v posameznih tozidih.

Kot že omenjeno, je delavski svet na tej seji sprejel tudi predlog samoupravnega sporazuma o ustanovitvi posebne finančne službe, kar v bistvu pomeni reorganizacijo delovne skupnosti za finance in računovodstvo. Ta predlog je nastal na osnovi prve faze javne razprave o osnutku sporazuma in bo v poletnih mesecih sprejet na zborih delavcev tozdom in delovnih skupnosti.

Delavski svet je na tej seji sprejel tudi predlog o poenotenem pristopu k izvajanju solidarnostnih akcij v železarni Ravne in ga posređoval v razpravo in sprejem delavskim svetom tozdom in delovnih skupnosti. Nadalje je na tej seji verificiral tudi sprejem samoupravnega sporazuma o urejanju medsebojnih odnosov pri združevanju deviznih prilivov in skupne uporabe deviznih pravic v SOZD Slovenske železarne ter spremembe in dopolnitve samoupravnega sporazuma o merilih, pogojih, načinih in postopkih za doseg dogovorjenega obsega blaga in storitev ter odliv deviz za leto 1979.

Delavski svet je na tej seji sprejel tudi prvo informacijo o predlogu za ustanovitev delovne organizacije pnevmatični stroji v ustanavljanju, pri ustanavljanju katere sodeluje razen nekaterih domačih sovlagateljev tudi zunanji partner Atlas-Copco iz Švedske. Ker je bilo ugotovljeno, da bo o tem projektu zastavljena širša javna razprava z ustrezno podanimi informacijami, delavski svet o tem ni širše razpravljal, sprejel pa je sklep za pridobitev garancije za zagotovitev sredstev za ustanovitev in začetek dela delovne organizacije pnevmatični stroji v ustanavljanju. Taka garancija se potrebuje v prvi fazi postopka ustanavljanja DO in železarne še v ničemer ne zavezuje. O projektu in o sovlaganju posameznih tozdom se bodo morali dogovoriti delavci tozdom na zborih.

Na 4. seji je delavski svet železarne Ravne na pobudo sveta vozačev in predlog odbora za gospodarjenje obravnaval tudi vprašanje prevoza delavcev na delo. Ugotovil je, da mnogi naši delavci kritizirajo sedanje stanje in zadalžil poslovodni svet, da prek strokovnih služb v roku enega meseca pripravi analizo sedanjega stanja in pripravi predlog za zagotovitev rednega in kulturnega prevoza delavcev na delo in z dela. Tak predlog bo nato usklajen in dopoljen posređovan samoupravnim organom tozdom in delovnih skupnosti.

Delavski svet Železarne Ravne je na 5. seji konec julija letos najprej verificiral veljavnost spre-

memb in dopolnitev samoupravnega sporazuma o združitvi v delovno organizacijo Železarno Ravne ter sprememb in dopolnitev statuta delovne organizacije Železarne Ravne. Ta sklep je sprejel na podlagi ugotovljenih rezultatov ponovljenega referendumov v tozidih jeklarna, jeklovlek in komerciala.

Glede na to, da je bil osnovni namen teh sprememb temeljnih samoupravnih aktov delovne organizacije reorganizacija poslovodnega organa, je delavski svet na tej seji takoj razpisal dela in naloge predsednika in štirih članov poslovodnega odbora delovne organizacije. Razpisal je tudi dela in naloge ravnatelja delovne skupnosti za kadre in splošne zadeve, saj je sedanji ravnatelj imenovan za vršilca dolžnosti za šest mesecev. Ob tem so bile imenovane tudi komisije za izvedbo razpisa z osnovno nalogo, da izvršijo izbiro in delavskemu svetu nato predlagajo najustreznejšega kandidata izmed prijaviteljev.

Na tej seji je delavski svet obravnaval tudi elaborat o družbenoekonomski upravičenosti ustanovitve delovne organizacije pnevmatični stroji. Kot je večini delavcev že znano, gre za projekt nove pnevmatike, pri katerem sodelujejo nekateri domači partnerji — delovne organizacije — in kot pomemben partner švedska firma Atlas-Copco. Delavski svet je na tej seji zadalžil poslovodni svet, da izdelata za vse delavce železarne poljudno informacijo o družbenoekonomski upravičenosti in smotrnosti ustanavljanja take organizacije. V naslednji fazi pa bodo vsem delavcem tozdom predloženi akt o ustanovitvi delovne organizacije kot tudi samoupravni sporazum o združevanju sredstev za to investicijsko naložbo skupaj s sporazumom o združevanju sredstev za ostale investicijske naložbe, ki jih ni malo, ter nekateri drugi samoupravni akti, ki so potrebni za ustanovitev take organizacije. Delavski svet je sicer ugotavljal, da je gradnja novih pnevmatičnih strojev sigurno v interesu delavcev sedanje TOZD pnevmatični stroji in delovne organizacije kot celote ter da bi bilo potrebno investicije čimprej končati. Celotni postopek pa zavlačuje pridobivanje vseh potrebnih soglasij republikanskih in zveznih organov. Kljub temu pa naj bi ta soglasja pridob-

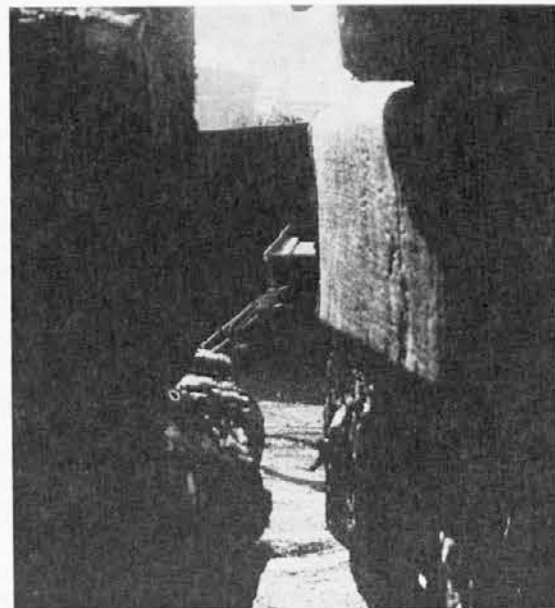
ili in vse samoupravne aktivnosti v zvezi s konstituiranjem te organizacije opravili do konca tega leta.

V zvezi s predhodnim je delavski svet izrekel kritiko predlagateljem glede priprave predlogov in kritiko glede formiranja dnevnega reda, saj se zadnje čase dogaja, da zadeve, ki so na dnevnem redu, potem črtamo oziroma predlagamo drugačne rešitve. V bodoče se torej zahteva bolj odgovoren odnos in izvajanje postopkov skladno z določili poslovnikov za delo samoupravnih organov.

Delavski svet je razen navedenega tokrat razpravljal tudi o rezultatih poslovanja delovne organizacije za 1. polletja 1979, o čemer smo sicer razpravljali in odločali na zborih delavcev. Ob ugotovitvi, da rezultati niso slabi, da pa bi lahko bili ponekod še boljši, je delavski svet apeliral na tiste tozde, ki imajo slabše poslovne rezultate, da sprejmejo ustrezne programe in druge ukrepe za doseganje planskih ciljev v drugem polletju.

Delavski svet se je na tej seji ob koncu posebej dotaknil izvajanja sprejetega akcijskega programa in ugotovil, da se le-ta po spomladanski zagnanosti ne izvaja dovolj intenzivno. Zahteval je, da nosilci nalog predložijo celovito poročilo o izvajanju programa. Dogovorjeno je tudi bilo, da bo ob koncu avgusta to poročilo obravnaval. Vzpredno s tem je delavski svet ugotovil, da ne uresničujemo nekaterih že sprejetih samoupravnih splošnih aktov s področja ugotavljanja in delitve dohodka. Zato je zahteval, da se v avgustu pripravi poskusni izračun mase OD po posameznih tozidih na osnovi določil veljavno sprejetega pravilnika o delitvi čistega dohodka in na osnovi rezultatov dela delavcev v 1. polletju 1979. To je še zlasti pomembno zaradi tega, ker bodo konec avgusta in v prvi polovici septembra v nekaterih tozidih potekale ponovne razprave o paketu samoupravnih splošnih aktov s področja delitve OD, in to v tistih tozidih, kjer bo 12. septembra ponovljen referendum. Zaradi tega je nujno potrebno, da so delavcem podani vsi prikazi dohodka in druge primerjave, da bi bile razčiščene nepotrebne dileme in bi se lahko dokončno odločali.

-de-ja

»Soteska«

Nekateri problemi uveljavljanja delitve po delu

Z uveljavitvijo zakona o združenem delu so bila sprejeta izhodišča, ki naj bi bistveno vplivala na družbenoekonomske odnose v združenem delu. Še posebno vidne spremembe naj bi se pokazale pri oblikovanju in delitvi sredstev za osebne dohodke. Poglejmo, kako smo »gradili« navkljub vsem sporazumom maso sredstev za osebne dohodke in sredstev za skupno porabo.

1. Prizadevali smo si, da bi za večino delovnih mest dosegli čim višjo »tarifno postavko«, ki bi bila tudi družbeno priznana, ne glede na to, kakšno dejansko vrednost je imelo posamezno delo na tržišču.

2. Ker so visoko zveneči nazivi in kvalifikacije prinašale večje osebne dohodke, so se delavci bolj potegovali za nazive kot pa za opravljanje del, ki so bila prvotno vsebovana na delovnih mestih s temi nazivi.

3. Močno se je razširila filozofija: Zakaj bi to delo delal sam, če lahko isto delo opraviva dva z večjo lagodnostjo? Ovira tej miselnosti so bili le premajhni prostori. Marsikje pa še to ne, če so imeli denar za prizidke in nove poslovne zgradbe. Zato smo se pogosto in se še otepamo z neracionalnim, ekstenzivnim zaposlovanjem.

4. Neracionalnost dela pa se ni kazala samo v navedenih oblikah z nepotrebnimi zaposlitvami. Vsak si je po svoje prizadeval, kako bi čim več iztržil na najlažji način. Od tudi tudi tako nenormalno število nadur, pogodb o delu itd. To je splošna trditve, morda so bile tudi kje izjeme, toda verjetno v zelo majhnem obsegu.

S takim mišljenjem smo startali na naš čisti dohodek ne glede na to, kako smo poslovali in koliko smo ustvarili. Razumljivo je, da je šlo vse to najprej na račun zmanjšanja sredstev za razvoj materialne osnove dela (akumulacije). Takoj nato pa smo že sprožili postopek za povečanje cen. Tako obnašanje je tipično za mezne razmere. V kapitalističnem svetu je to lastnik kapitala, v administrativnem socializmu pa je to država. Naš sistem samoupravnega socializma pa je čisto specifičen. Ker na tem področju nismo razvili vseh potrebnih mehanizmov, je jasno, da se je v te zadeve bolj ali manj sramežljivo ali polovičarsko mešala »država«, delno pa smo poskušali te stvari reševati s samoupravnimi sporazumi, ki pa so imeli toliko toleranc in »odpuškov«, da niso mogli odigrati pričakovane vloge.

Pravo revolucionarno prelomnico pa je prinesel zakon o združenem delu, kar se odraža tudi v železarni Ravne. Postavlja pa se vprašanje, če smo ta zakon res sprejeli v našo miselnost. Če smo ga popolnoma dojeli, se mora to kazati najmanj v zgradbi naših samoupravnih sporazumov in pravilnikov, ki določajo oblikovanje in delitev sredstev za osebne dohodke. Ta zgradba pa mora biti povsem obrnjena.

Sredstev za osebne dohodke ne bomo oblikovali z zmnožki delavcev oziroma ur in tarifnih postavk, ampak bomo ustvarjena sredstva, ki so del našega dohodka, razdelili med seboj po ključu delovne udeležbe oz. osebnega prispevka posameznega delavca. Zamisel je idealna. Jasno pa je, da je ne bomo mogli realizirati »čez noč« in bo potrebno še veliko dela, da bo uresničena v praksi.

V prihodnje se bomo morali v železarni zelo potruditi, da se ne bodo pojavljali naslednji znaki slabega gospodarjenja:

— Da se ne bo po sprejetju pravilnikov ekstenzivno zaposlovanje še povečevalo, predvsem na področju režije oziroma administracije.

— Da ne bodo osebni dohodki naraščali brez povezave z rastjo dohodka ali da bodo osebni dohodki v soodvisnosti od ustvarjenega dohodka v tozdu in DS.

— Več pozornosti kot doslej bomo morali posvetiti stroškom in se nenehno boriti za zniževanje stroškov, za racionalnejše delo, za boljše proizvodne programe, za izkoriščanje kapacitet ipd.

Na splošno so v naši jugoslovanski gospodarski praksi slabo normirani odnosi med sredstvi za osebne dohodke in dohodkom. Sredstva za osebne dohodke moramo vedno postaviti v nedvoumen odnos do ustvarjenega dohodka. Čisti dohodek je le tisti del dohodka, ki nam je ostal, ko smo poravnali naše samoupravne obveznosti za zadovoljevanje skupnih in splošnih družbenih potreb (prispevki samoupravnim interesnim skupnostim, krajevnim skupnostim, družbenopolitičnim skupnostim itd.) in še nekatere druge obveznosti. Čim večje so te obveznosti iz dohodka, tem manjši je čisti dohodek in s tem tudi sredstva za osebne dohodke. Postavlja se vprašanje, če vsi dobro poznamo vse te mehanizme, ki so v bistvu zelo preprosti, še posebno takrat, ko mnogi neprizadeto dvigujejo roke za izglasovanje novih prispevkov ali za preambiciozne plane raznih sisov. Čutijo se prizadete le takrat, kadar gre za direktno obremenitev osebnih dohodkov (samoprispevki in druge obremenitve neto OD).

Veliko pa lahko storimo v delovni organizaciji oz. povsod, kjer delamo z vsestranskim varčevanjem in s tem zniževanjem stroškov. Kako plitvo in nikakršno je dostikrat dojemanje teh resnic ustvarjanja večjega dohodka, lahko ugotovimo na vsakem koraku: pri belem dnevu gorijo žarnice, zaradi preveč zakurjenih prostorov delavci odpirajo okna, nikogar ne boli srce, ko odmetavamo še uporabni material in podobno.

Za višino sredstev za osebne dohodke je tudi izrednega pomena učinkovita izraba delovnega časa. Ni namreč vseeno, če neko delo opravi 5 ali 6 delavcev. Delavec mora vedeti in čutiti, da ustvarjamo dohodek le z dejanskim, smiselnim delom, ne pa s

prisotnostjo na delu ali z nekim delom zaradi dela (nesmiselna opravila).

Nihče ne more in ne sme biti plačan po nazivu delovnega mesta in prav tako ne po nazivu, ki mu ga je dala šolska izobrazba, ampak po delu, ki ga opravlja. Osnova, iz katere izhajamo, je delo, njegova vsebina oz. zahtevnost (sestavljenost) in ne sme biti važno, kdo to delo opravlja, kakšne naslove ima, koliko let je pri hiši in kakšne funkcije v tej ali oni organizaciji opravlja.

Pomembno pa je, da pravično ugotavljamo delovni prispevek vsakega posameznika na podlagi količine, kakovosti in gospodarnosti.

Opravljenost delo posameznika še nima dokončne dinarske vrednosti, kot je to v mezdih odnosih v kapitalističnem svetu. Ko ustvarimo dohodek na tržišču in poravnamo naše obveznosti, interne in eksterne, vemo, koliko si za opravljeno delo lahko delimo. Zato izračunamo zahtevnost dela v enotah dela. Te enote dela množimo z urami opravljenega dela, ta zmnožek pa še korigiramo s procentom uspeha posamezne organizacijske enote in procentom osebnega prispevka posameznega delavca. Ta končni

zmnožek pa pomnožimo z akontacijsko vrednostjo enote dela, ki je odvisna od našega dosedanjega poslovanja, v katerem je zajet ves razpon boljše ali slabše gospodarnosti. Ob vsakem periodičnem obračunu ugotavljamo, ali bo enota dela imela vnaprej enako, večjo ali manjšo vrednost odvisno od uspešnosti gospodarjenja. Končni poračun pa bo sledil po zaključnem računu.

Vsak zaposleni bi moral imeti stalno pred očmi cilje, ki jih mora doseči vsak posameznik, da bodo cilji temeljne organizacije doseženi. Nič nam ne pomaga, če so ti cilji v planih in spravljeni v predale. Delovni cilji morajo biti postavljeni kratkoročno in praviloma za vsak mesec. Vsaka delovna skupina mora poznati svoj cilj — to je plan. Sproti mora biti informirana, ali plan dosega ali ne in osebni dohodki morajo biti od tega v stalni odvisnosti.

V tem kratkem sestavku sem poskušal podati nekaj najpomembnejših problemov, ki se tičejo uveljavljanja sistema delitve po delu. Upam, da mi je vsaj malo uspelo prikazati probleme, s katerimi se srečujemo v naši gospodarski praksi kot tudi v železarni Ravne.

Jože Roženičnik, dipl. oec.

Enotno izvajanje solidarnostnih akcij

Potresi in druge večje naravne nesreče so celotno družbeno skupnost pred leti prisilile k temu, da se je začelo dogovarjati o usklajenem načinu izvajanja solidarnosti in vse republike in pokrajine so se v letu 1974 s sprejemom ustreznega zakona dogovorile o oblikovanju sredstev solidarnosti za odpravljanje posledic naravnih nesreč. V Sloveniji smo tak zakon sprejeli leta 1975 spomladi in določa, da prispevajo vsi delavci za namen solidarnosti enodnevni neto OD, dosežen v mesecu juliju. Z zakonom pa je podana možnost, da se delavci v organizacijah združenega dela, ki

ustvarjajo dohodek, dogovorijo za organiziranje dodatnega dela prek 42-urnega delovnega tedna in tako doseženi OD namenijo za pomoč. Pri dodatnem delu je pozitivno to, da se v sklad solidarnosti odvede celotni zaslužek brez odtegljajev za prispevke interesnih skupnosti, razen minimalnega davka.

Sredstva, ki jih na ta način obračunamo, temeljne organizacije začasno zadržujejo na svojih računih do obvestila republiškega izvršnega sveta, ko jih je potrebno prenesti na račun republiškega sklada solidarnosti. Uporaba teh sredstev je dogovorjena z druž-

Rovi po izbiri

benim dogovorom, ki so ga sklenile občinske skupščine, republiški izvršni sveti, socialistična zveza, sindikati in gospodarska zbornica.

Medtem ko je zakonska solidarnost tako urejena, čeprav prihaja pri izvajanju do problemov, pa je veliko več težav pri izvajanju enkratnih solidarnostnih pomoči. Mislimo tiste pomoči, ko se solidarno odločamo za pomoč ob večjih elementarnih nesrečah, na primer letos za potresno območje v Črni gori. Potreba po solidarnosti je obstajala v preteklosti zelo pogosto, ni pa izključeno, da ne bi bilo tako tudi v prihodnje.

Pri tej obliki solidarnostnih pomoči je do sedaj prihajalo do zapletov in se je pokazala potreba stvari enotno doreči ter se nato na tej osnovi poenotenega načina izvajanja solidarnosti tudi držati. Problemi so zlasti v tem, da je med dogovorjenim in zakonsko določenim mesecem solidarnosti daljša časovna razlika, da se je solidarnostno delo često raztegnilo na več mesecev, s čimer se je izgubila evidenca o tem, kdo je delal in kdo solidarnostnega dela ni opravil, komu je bila obračunana vsota enodnevnega OD za solidarnost, ki se pozneje z dodatnim delom ni nadoknadila; često so se postavljale dileme, ali naj delamo za solidarnost 7 ali 8 ur, čeprav vemo, da je naš delovni dan s preračunom delovnih ur po koledarju 8 ur, in še mnogo tega. Skratka, kljub humani osnovi solidarnostnih akcij in zavesti, da lahko vsak pride v položaj, ko bo potreben solidarnostne pomoči, so bili pogosti pojavi neodgovornega obnašanja posameznih sredin ali zgolj posameznikov, kar pa ni bistveno, vse skupaj pa je narekvalo potrebo o nekem enotnem načinu opredeljevanja za solidarnostne akcije, zlasti enkratne, in seveda za poenoteno izvajanje.

Kot že rečeno in kot vsi vemo, je bilo problemov precej. Samoupravna delegatska telesa so o tem večkrat razpravljala. Skupni samoupravni organi delovne organizacije so tako v začetku junija sprejeli predlog, po katerem bi se v tozidih in delovnih skupnostih odločili za enoten pristop glede solidarnostnih akcij. Bistvo tega predloga je torej zlasti v tem, da bi bil način izvajanja solidarnosti v vseh tozidih in delovnih skupnostih enak, delo pa usklajeno, saj se sicer moti delovno tehnološki proces v delovni organizaciji kot celoti. Skupni organi samoupravljanja delovne organizacije so tako posredovali v temeljne organizacije in delovne skupnosti naslednji predlog, po katerem bi akcije solidarnosti izvajali po naslednjem principu, da je:

— delavec dolžan delati za zakonsko opredeljeno solidarnost tisto soboto v letu, za katero smo se samoupravno dogovorili ob sprejemu koledarja delovnih in prostih dni oziroma na drug dan, ki je samoupravno dogovorjen v tozidih oziroma delovnih skupnostih, če zaradi posebnih pogojev akcije ni mogoče v celotni delovni organizaciji izvesti enotno.

— Kolikor delavec tega dne ne bi delal, se mu obračuna en dan rednega letnega dopusta, če zaradi določenih razlogov v skupnem in osebnem interesu ne bi delal na neki drug dan, za kar se mu prav tako obračuna 8 učinkovitih delovnih ur (neto OD). Pri-

spevek mora biti obračunan oziroma delo izvedeno v tekočem mesecu, prenos na drug mesec ni možen.

— Kadar se delavci opredeljujejo za enkratno solidarnostno pomoč ob večjih elementarnih nesrečah ali podobnem, se o tem dogovarjamo in sprejemamo odločitve na zboru delavcev. Tako sprejeta odločitev je obvezna za vse delavce. Na zboru se delavci dogovorijo in sklenejo:

a) da bodo za solidarnost namenili en enodnevni poprečni bruto OD v tistem mesecu;

b) da bodo v lastnem in skupnem interesu organizirano delali na dogovorjeni dan;

c) če se delavec ne udeleži dela za zakonsko ali samoupravno dogovorjeno solidarnost, se to šteje za lažjo kršitev delovne obveznosti;

d) v primeru tako dogovorjene solidarnosti se delavcem obračuna poprečni bruto OD za en delovni dan (8 ur) v tistem mesecu, ko so solidarnostno delali;

e) kolikor pa delavec iz objektivnih ali drugih razlogov ne opravi dodatnega solidarnostnega dela, se mu prav tako obračuna enodnevni OD (primer letnega ali drugega dopusta, bolniški izostanki ipd.).

Na ta način bomo dosegli, da bomo solidarni vsi delavci.

— Na pobudo sindikata mora poslovodni svet prek poslovodne konference vsem zborom delavcev predlagati enoten datum za izvedbo solidarnostnega dela. Poslovodni organi so dolžni akcijo organizirati izvesti na poenoten način, da s tem ne bi bil moten delovni proces v delovni organizaciji kot celoti.

— Delovna skupnost za finance in računovodstvo je dolžna solidarnostne prispevke posameznih delavcev nakazati namembniku v naslednjem mesecu, ko so obračunani, s tem da obračuna in nakazuje dejansko vsoto prispevkov oziroma deležev, ki tako vsebuje seštevek prispevkov posameznih delavcev, ne pa poprečje OD delavcev v temeljni organizaciji.

— V tozidih in delovnih skupnostih morajo v mesecu dogovorjene solidarnosti izdelati seznam tistih delavcev, ki ne bodo delali in se jim samo obračuna poprečni OD.

Pri omenjenem predlogu gre torej za enoten dogovor, s čimer pa ni rečeno, da ne bi mogli stvari tudi drugače zastaviti, seveda v okviru zakonske možnosti. Osnovni namen poenotenega pristopa pa je zagotoviti, da bomo:

— kar zadeva zakonsko solidarnost, ob začetku leta določili tisto soboto oziroma tisti dan, ko bomo delali in akcijo v istem mesecu tudi izvedli in prispevek obračunali. Prenos na drug mesec ni možen.

— Za enkratne solidarnostne pomoči ob elementarnih nesrečah ali podobnem se bomo na predlog sindikata in poslovodnih organov opredeljevali na zborih delavcev. Kolikor bo zbor s potrebno večino glasov sprejel sklepe v smislu tega predloga, so za vse obvezni. Za nespoštovanje sklepov pa so sankcije, skladno z določili pravilnika o odgovornosti delavcev.

— Zbor delavcev bi po tem predlogu predvsem sklenil, da za solidarnost namenimo en enodnevni poprečni OD v tistem mesecu, ko se za solidarnost izreka-

mo. Na osnovi tega bi bil vsem delavcem obračunan ne glede na to, ali so delali ali ne.

— Dogovor o tem, da bodo delavci en dan po poenotenem predlogu v celotni železarni delali, bi sprejeli kot drugi sklep, utemeljevali pa bi ga tudi na ta način, da v bistvu dodatno delamo za sebe, da ne bi bili zaradi solidarnosti oškodovani pri osebnem dohodku, ker smo se predhodno odločili, da en enodnevni OD namenimo za solidarnost.

Mogoče je absurd, da so se pojavile zahteve in da je predlog, da bi neizvajanje dogovorjene

solidarnosti tudi sankcionirali. Ta ugotovitev pa je vendarle enostranska, kajti če nas zakon zadoljuje, smo popolnoma normalno pripravljene sprejeti tudi sankcije, kolikor pa se za nekaj samoupravno dogovorimo in tega ne izvršimo, pa še vedno prevladuje miselnost, da nas ne morejo doleteti nikakršne posledice. Najbrž je samo želeti, da bi tega določila v poenotenem pristopu ne bi bilo potrebno nikoli izvajati, temveč da bi solidarnost kot normalen pojav humane samoupravne družbe postala običajna praksa.

-de-ja

Kako daleč smo z akcijo „Nič nas ne sme presenetiti“

V drugi polovici maja je odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito DO na osnovi splošnih tez za akcijo NNNP pripravil konkretnije smernice za izvajanje te akcije in v teh smernicah tudi opredelil nosilce posameznih nalog. Smernice so bile izdelane za:

— odbor za LODS DO,
— odbor za LODS po TOZD in DS,
— štab civilne zaščite in
— osnovne organizacije sindikata.

Vsa navodila in smernice za izvajanje omenjene akcije so bila vsebinsko sestavljena tako, da so v polni meri dovoljevala in še dovoljujejo vključitev dodatnih samoiniciativne pobude že omenjenih dejavnikov v tej akciji. Ker je ta akcija tako široka in obsemen pomembna, da mimo nje ne bi smel prav nobeden družbeni dejavnik in član naše samoupravne družbe, in v želji, da bi vsakdo bil poučen, kaj naj v tej akciji počne in prispeva in da hkrati ne bi prišlo do nepotrebnih nesoglasij in razhajanj oziroma dvojnosti, so bili za koordinatore določeni odbori za LODS po TOZD in DS. Od časa, ko smo v naši delovni organizaciji pričeli z akcijo NNNP, sta minila že skoraj dva meseca, kar pomeni, da bi morala biti v polnem razmahu. Zato smatramo za potrebno, da posredujemo okvirne podatke o poteku te akcije in da hkrati ugotovimo, kako daleč smo že s predvidenimi aktivnostmi.

Zaradi preglednosti poteka akcije bomo vse do sedaj opravljene aktivnosti v prid akcije NNNP navedli po TOZD in DS.

TOZD JEKLARNA — odbor za LODS še ni pristopil k izdelavi programa aktivnosti v okviru akcije NNNP.

TOZD JEKLOLIVARNA — odbor za LODS še ni pristopil k izdelavi programa aktivnosti v okviru akcije NNNP.

TOZD VALJARNA — odbor za LODS še ni pristopil k izdelavi programa aktivnosti v okviru akcije NNNP.

TOZD KOVAČNICA — odbor za LODS je obravnaval akcijo NNNP le na splošno in bo pripravil konkretni program šele v avgustu.

TOZD JEKLOVLEK — odbor za LODS je obravnaval posredo-

vani program aktivnosti v akciji NNNP le na splošno in bo pripravil konkretni program pozneje.

TOZD KALILNICA — odbor za LODS še ni pristopil k izdelavi programa aktivnosti v okviru akcije NNNP.

TOZD STROJI IN DELI — odbor za LODS je razpravljal o akciji NNNP in sprejel tudi konkretne sklepe, vendar se je osnovnih nalog akcije dotaknil le okvirno.

TOZD INDUSTRIJSKI NOŽI — odbor za LODS še ni pristopil k izdelavi konkretnega programa aktivnosti v okviru akcije NNNP.

TOZD PNEVMATIČNI STROJI — odbor za LODS je že sprejel konkretne naloge v smislu akcije NNNP, vendar še ni v celoti konkretiziral predvidenega programa aktivnosti.

TOZD VZMETARNA — odbor za LODS še ni pristopil k izdelavi konkretnega programa aktivnosti v okviru akcije NNNP.

TOZD REZALNO ORODJE — odbor za LODS še ni obravnaval in konkretiziral predvidenega programa aktivnosti v okviru akcije NNNP.

TOZD ENERGIJA — odbor za LODS se je sicer seznanil z vsebino predvidenih aktivnosti v okviru akcije NNNP, vendar jih ni konkretiziral in adaptiral na razmere v TOZD.

TOZD ETS — odbor za LODS še ni pristopil k izdelavi svojega programa aktivnosti v okviru akcije NNNP.

TOZD SGV — odbor za LODS se je seznanil z osnovnimi izhodišči akcije NNNP, obravnaval konkretno nekatere lastne varnostne probleme ter sprejel ustrezne sklepe. V pripravi na akcijo še ni v celoti obdelal vseh aktivnosti po predvidenem programu.

TOZD TRANSPORT — odbor za LODS se je seznanil z osnovnimi izhodišči akcije NNNP, vendar jih ni dovolj konkretiziral na svoje razmere oziroma v svoji obravnavi ni zajel celoto vseh predvidenih aktivnosti.

TOZD RR — odbor za LODS je obravnaval splošna izhodišča akcije NNNP v celoti in predvidene aktivnosti konkretiziral za svoj TOZD.

TOZD PP — odbor za LODS je obravnaval osnovne teze predvidenih aktivnosti o akciji NNNP

in sprejel konkretne sklepe o nadaljnem poteku akcije NNNP.

TOZD KOMERCIALA — odbor za LODS še ni pristopil k izdelavi svojega lastnega programa aktivnosti v okviru akcije NNNP.

TOZD KK — odbor za LODS je glede na pretekle dogodke v TOZD obravnaval svojo varnostno problematiko in sprejel konkretne sklepe, ni pa še pristopil k izdelavi konkretnega programa aktivnosti v okviru akcije NNNP.

TOZD DRUŽBENI STANDARD — pristojni organi so pripravili dopolnjeno varnostno oceno in iz nje izhajajoči varnostni načrt. Odbor za LODS mimo omenjenih dejavnosti ni pripravil drugega programa aktivnosti v okviru akcije NNNP.

DS za GOSPODARJENJE — odbor za LODS še ni pristopil k izdelavi programa aktivnosti v okviru akcije NNNP.

DS za FINANCE in RAČUNOVODSTVO — odbor za LODS še ni pristopil k izdelavi programa aktivnosti v okviru akcije NNNP.

DS za KADRE in SPLOŠNE ZADEVE — odbor za LODS še ni pristopil k izdelavi konkretnega programa aktivnosti v okviru NNNP.

Podatki o poteku priprav in aktivnosti v okviru akcije NNNP so v tej informaciji posredovani po poročilih, ki so jih do sedaj posamezne TOZD in DS že poslale strokovni službi za LODS. Zaradi morebitnega pomanjkanja ustreznih poročil je stanje priprav in aktivnosti v posameznih sredinah morda že drugačno in ugodnejše, kot je razvidno iz te informacije, o čemer bomo seve-

da poročali v naslednji taki informaciji.

Odbor za LODS DO in strokovna služba sta poleg priprave osnovnih tez aktivnosti in dejavnosti v okviru akcije NNNP pripravila še:

— 1 prispevek za obravnavo na raznih zborih, sejah in sestankih, na katerih naj bi prisotni z njegovo vsebino dobili poglobljeno informacijo o pomenu delovanja vseh struktur na področju LO in DS,

— 2 članka o pomenu in praktični vsebini akcije »NIČ NAS NE SME PRESENETITI«,

— 1 okrožnico o pridobivanju naročnikov za revijo »NASA OBRAMBA« v vsako družino.

Iz te informacije je razvidno, da so nekatere sredine šele na začetku priprav za akcijo, druge pa nasprotno že v polnem razmahu. Na osnovi ustnih sporočil smo obveščeni, da je aktivnost sicer prisotna že tudi v tistih TOZD in DS, za katere ta informacija takih podatkov ne navaja, ker pač ustreznih pismenih in konkretnih podatkov o dejavnosti še nismo sprejeli.

Res je, da nas od zaključka akcije NNNP še ločita dobra dva meseca, res pa je tudi, da so dobri trije meseci od začetka akcije že tudi minili. Ta primerjava naj bo OPOZORILO vsem tistim odgovornim dejavnikom na področju LO in DS, ki do sedaj še prav nič niso storili in odlašajo celotno delovanje za zadnje tedne in dneve. Najbrž bo prepozno! Pričakujemo, da bodo v naslednji taki informaciji bistveno ugodnejši podatki!

Roman Kogelnik

ga tudi centralno kurjavo in vse okvare v stanovanjih. Tako že sedaj plačujem za dvosobno stanovanje z ogrevanjem vred okrog 1.200 din. Po novem pa naj bi še enkrat toliko. Ne vem, kako bomo shajali, saj so še drugi večji izdatki, plače pa nočejo in nočejo gor.

Da bi potem bolj intenzivno popravljali stare hiše, ne verjamem. Ze zdaj bi jih lahko sproti, ko okvare še niso tako velike. V Crni, kjer živim, je razpadajočih hiš povsod veliko. Res pa je, da se kvarijo tudi novi bloki.

Albi Kamnik, brusilec, TOZD pnevmatični stroji:

»Po mojem ekonomske stanarine ne bodo pravične do tistih naših delavcev, ki sami delajo in imajo nizek OD. Ti že sedaj težko

Kristina Šprah

popravila običajno nima denarja, se ta vlečejo v nedogled. Ko bo več denarja na stanovanjskem podjetju, bodo tudi hišni sveti bolj elastični. Skratka, ekonomske stanarine naj bi bile v prid hitrejšemu vzdrževanju in popravilu starih hiš.

Oto Šumer, kovač, TOZD kovačnica:

»Tudi v našem tozdu in hišnem svetu že nekaj časa govorimo o prehodu na ekonomske stanarine, s katerimi naj bi baje dosti višje plačevali stanovanje. Kolikor vem, tudi do dvakrat višje kot zdaj. Zato se vprašujem, ali je taka odločitev pravična. Ali ne bomo najbolj prizadeli delavca z nizkimi OD? Pri tem pa ne smemo pozabiti, da smo morali železarji sami ustvariti denar za

Albi Kamnik

plačujejo stanarino. Po novem si kljub potrebi ne bi mogli privoščiti večjega, bolj udobnega stanovanja. Ze sedaj se v železarni dogaja, da delavec dobi po vseh merilih dvo- ali trisobno stanovanje. Če nima visokega OD, mu življenjski standard znižuje številna družina. Zato je tak delavec primoran, da veliko stanovanje, ki ga sicer nujno potrebuje in v katerem bi moral živeti po težkem delu, zamenja za manjše — cenejše. Kako bo v bodoče, ko se že zdaj dogajajo takšne stvari?

Vemo, da ima vsak nov stanovanjski blok ob vselitvi določena sredstva. Res pa je tudi, da stanovalci teh sredstev ne porabijo za to, za kar so prvotno namenjena. Tako npr. z njimi nameščajo skupne antene. Ko pa na bloku nastane resnejša okvara, za popravilo ni denarja. Res pa je tudi, da danes gradbinci gradijo dokaj nesolidno.

Kristina Šprah, blagajničarka DPO:

»Če bodo stanovanja v bodoče res bolje vzdrževana, bodo ekonomske stanarine dobrodošle. Morale bi rešiti stanovalca, da ne bo glavni financirer vseh popravil v stanovanju ali bloku. Stanovanjsko podjetje naj bi tudi v bodoče skrbelo za popravilo skupinskih TV anten, predvsem pa, da bodo, kot obljublajo, popravljali stare hiše. Teh je v občini precej.

Kar pa se tiče hišnih svetov, ti nimajo prave funkcije. Srečujejo se z velikimi problemi, ki niti niso njihov. Poruši se dimnik, počni vodovodna cev itn., hišni svet, po navadi predsednik, pa naj bi bil tisti, ki bi vse popravil. Ker za

Oto Šumer

zgradite novih stanovanj. Sedaj naj bi jih ponovno sami morali tudi vzdrževati in popravljati. Zakaj naj bi morali sploh plačevati višje »naša« stanovanja? In kdo naj bi popravil stara? Menim, da je za popravilo teh že zdaj denar, ki se zbere s stanarinami. Ne vem, za kaj ga porabijo, ko pa ni videti dosti popraviljanja. Ze mogoče, da bo pozneje več denarja za popravila, a kaj bo to pomagalo, ko pa so že nova stanovanja zgrajena slabo. Samo na Javorniku je mogoče videti precej takih. Prav bi bilo, da bi gradili kvalitetna stanovanja, da jih ne bo treba že čez leto dni popravljati. Šele potem bomo lahko res hitreje popravljali stara stanovanja in hiše.

Kristijan Kremžar, poklicni gasilec, DS KSZ:

»Več kot deset let sem s svojo družino stanoval v Rakeževi baj-

MNENJA DELAVCEV:

EKONOMSKE STANARINE

Da bi težave v stanovanjskem gospodarstvu v prihodnje uspešneje reševali, je ZK sprejela ustrezne dokumente že na obeh minulih kongresih, na osnovi katerih je CK ZKS obravnaval problematiko in sprejel ugotovitve in stališča o uresničevanju samoupravnih družbenoekonomskih odnosov v stanovanjskem gospodarstvu. Dosedanji rezultati s tega področja namreč dokazujejo, da višina sedanjih stanarin ne zadošča za pridobivanje sredstev amortizacije stanovanjskega sklada in s tem za njegovo reprodukcijo niti ne zadošča za normalno sprotno vzdrževanje in upravljanje s stanovanjskimi hišami in stanovanji.

Za uveljavitev družbenoekonomskih odnosov v stanovanjskem gospodarstvu so osnova predvsem ekonomske stanarine, s katerimi naj bi v bodoče vzdrževali in obnavljali obstoječi stanovanjski sklad v družbeni lastnini, kajti ekonomska stanarina bo odvisna od cene stanovanja. O prehodu na ekonomske stanarine so tudi v ravenski občini potekale razprave. Nekateri naši delavci so o tem povedali naslednje:

Marija Slatinek, čistilka na upravi:

»Prehod na ekonomske stanarine v času, ko cene vsem življenj-

skim artiklom strahovito skačejo, si težko predstavljam. Predvsem še za delavce z nizkimi osebnimi dohodki. Ti bodo le težko plače-

Marija Slatinek

vali stanarino po novem. Res pravijo, naj bi imeli določene olajšave. Če pa bo to tudi res, težko verjamem. Čudim se, da ni sredstev za sprotno, normalno vzdrževanje stanovanj. Tisti, ki stanujemo v družbenih stanovanjih, po mojem že zdaj plačujemo precej visoko stanarino. Poleg te-

ti v Črni, v kateri sta bili le dve vodovodni pipi in neurejene sanitarne razmere. Ker je bilo bivanje neprimerno, smo tudi plačevali nizko stanarino. Za novo

Kristijan Kremžar

dvosobno stanovanje v bloku zdaj plačujem 500 din.

To niti ni veliko, če primerjam sedanje bivanje z onim v bajti. Z uvedbo ekonomskih stanarin bom moral odšteti mnogo več. Koliko, ne vem. O teh stvarih smo razpravljali tudi gasilci na svoji delovni skupini, zato menim, da ekonomske stanarine ne bodo ugodne za delavce z nizkimi OD. Sem za pravično in pošteno plačevanje stanovanj. Tudi za popravilo starih hiš sem pripravljen prispevati svoj delež, samo da se bodo izboljšali bivalni pogoji stanovalcem v njih.

Maks Krajnc, orodjar, TOZD jeklolivarna:

»Po nekajkratnih razpravah smo mladi delavci v železarni prišli do stališča, da nam bodo

Maks Krajnc

v prihodnje prav ekonomske stanarine pomagale k težko pričakovanim stanovanjem. Tudi sofinanciranje in namensko varčevanje naj bi bilo ena od oblik pridobivanja stanovanja. Ob tem pa mladi ne bomo imeli zagotovila, da bomo res dobili stanovanje. Zato smo predlagali, naj se v aktivnih samoupravne stanovanjske skupnosti tudi zapiše, kdaj naj bi mladi delavec dobil stanovanje. Pri razpravah smo se največ zadrževali pri izdelavi novih stanovanj, saj vsi vemo, kako je s tem. Zato bi morali najprej poskrbeti, da bodo gradbinci gradili bolj kvalitetna stanovanja in po možnosti po nižji ceni.

Za slab videz novih stanovanj pa so v veliki meri krivi tudi sami stanovalci. Vse premalo se zavedajo, da upravljajo z družbeno lastnino, za katero so tudi sami prispevali svoj delež denarja. Zato bi morali hišni sveti skrbeti za red in čistočo, predvsem pa za uresničevanje hišne samouprave.

Peter Metul, šofer, TOZD promet:

»O prehodu na ekonomske stanarine naši delavci precej govorijo. Nekateri so za, drugi pa šele ugotavljajo, kaj bodo pomenile za hitrejši napredek stanovanjskega gospodarstva. Pravijo, da bo z novimi stanarinami več denarja za popravilo starih hiš in stanovanj. Tu smo precej že zamudili. Veliko denarja bo treba, da se bo vse potrebno popravilo.

Peter Metul

Mene ekonomske stanarine ne bodo prizadele, saj stanujem v stari hiši, v kateri ni niti kopalnice.

Kaj pomenijo danes hišni sveti? Mislim, da nič, saj jih nihče ne upošteva. Prošnje in pritožbe stanovalcev se ne rešujejo, če pa, zelo površno. Pravijo, da sedaj ni denarja za nujna popravila. Če ga bo z novimi stanarinami dovolj, bomo morali še počakati, da se novi sistem uveljavi.

Pavel Janežič, lanser, TOZD priprava proizvodnje:

»Ekonomske stanarine naj bodo osnova za sprotno vzdrževanje stanovanjskih hiš, kakor tudi vseh naprav v zgradbi. Ker smo vzdrževanje leta zanemarjali, morajo zdaj pri stanovanjski skupnosti ustanoviti poseben organ, ki naj skrbi za smotro porabo sredstev za popravila.

Pavel Janežič

Doslej so bili hišni sveti tisti, ki so določevali, v kakšni višini se naj kakšna okvara popravi, saj drugega denarja kot iz blagajne hišnega sveta za popravila skoraj ni bilo. Zato me zanima, ali bodo po uvedbi ekonomskih stanarin tudi blagajne hišnih svetov bolj polne.

Oto Ternik, strugar, TOZD stroji in deli:

»Sedanje stanarine niti niso pretirano visoke, ekonomske bodo dosti višje. Pri tem nečesa ne razumem: kako spet nov način plačevanja stanarin? Ali hočemo posnemati zahod, kjer plačujejo za stanovanja veliko denarja? Mogoče to niti ni tako napačno, razlika je pa v tem, da tam delavec tudi več zasluži. Stanarine naj bi torej bile temu primerne.

Če bodo ekonomske stanarine uveljavljene, bo treba doseči najprej, da se bodo nova stanovanja gradila bolj kvalitetno. Če bomo že morali odšteti veliko več denarja za stanovanja, bomo tudi zahtevali, da bodo dobra in pri-

Oto Ternik

jetna za bivanje. Moti me, zakaj že danes noče nihče skrbeti za vzdrževanje starih stanovanj in so prepuščena zobu časa. Mislim, da je za popravila že zdaj kaj denarja. Zakaj se ne popravlja, pa bi morali povedati drugi.

Franc Rotar

Vitalen začetek - spodbuda za nadaljnjo dejavnost

— 16. marec 1979, mag. Ernest Kocuvan, MATEMATIČNO PROGNOZIRANJE, prisotnih 49 udeležencev.

— 19. april 1979, ing. Janko Štimnikar, ing. Janez Bratina, ing. Jože Segel, IZKUŠNJE IN PERSPEKTIVE UPORABE PROCESNIH RAČUNALNIKOV V ŽELEZARNI RAVNE, prisotnih 68 udeležencev.

— 30. maj 1979 »Strojar« Zagreb, UPORABA LEZAJNIH ZLITIN V STROJEGRADNJI, prisotnih 20 udeležencev.

Posamezna predavanja so obravnavala tehnično problematiko v železarni. Prvo predavanje so imeli trije strokovnjaki iz železarne, ki so prikazali dosedanje delo na področju uvedbe zemeljskega plina in probleme ter njih rešitev.

Drugo predavanje nas je seznanilo z danes vedno bolj aktualnim matematičnim prognoziranjem, ki prodira tako na tehnična kot tudi ekonomska področja. Predavanje je imel strokovnjak iz železarne.

V tretjem predavanju smo izvedeli malo več o zgradbi procesnega računalnika, njegovem delu in kako smo ga uvedli pri nas. Posebno zanimivi so bili rezultati, katere smo z njim dosegli v proizvodnji. Delo na tem področju se nadaljuje, saj je njegova uporaba interesantna tudi še na drugih področjih, ko npr. na NC strojih in energetiki.

Zadnje predavanje smo organizirali skupno s firmo »Strojar«. Predavanje je bilo specifično in interesantno samo za del udeležencev železarne.

Iz prikazane dejavnosti se vidi, da je društvo izpolnilo zastavljene cilje na tem področju. Angažirali smo lastne kot tuje zunanje strokovnjake in tako omogočili svojemu članstvu in vsem ostalim sodelavcem železarne iz-

Delovni dan se za tehnika in inženirja strokovno ne more končati ob 14. uri. V tem pogledu smo podobni kmetu, ki gre k znancu in še med potjo razmišlja o opravljenem delu ter kaj bi bilo še postoriti. Tudi pri razgovoru z zancem beseda kaj hitro nanese na letino in mehanizacijo kmetije. In prav je tako!

Pri ustanavljanju DIT železarne Ravne smo tudi mi imeli sorodne misli in tako smo si zadali naloge, ki bi zblíževale mlajše in starejše, manj izkušene z bolj izkušenimi in sodelavce ene stroke s sodelavci druge. Malo smo se ozrli naokoli, kako in kaj delajo druga društva ter pričeli z organizacijo različnih aktivnosti. Na kratko si oglejmo, kaj je bilo v tem času opravljeno.

Morda se sliši banalno, vendar mesece in mesece je trajalo delo v zvezi z registracijo društva. Naloga smo očitno na tisto pravo birokracijo, ki te pošilja od vrat do vrat, od Raven v Maribor, pa v Ljubljano in nazaj v Maribor. Neprijetne stvari naj bodo pozabljene in oglejmo si aktivnosti na dokaj priljubljenem področju, to je debatni večer in strokovna predavanja.

Nalogo organizacije strokovnih predavanj in debatnih večerov je prevzela skupina članov društva, ki so bili pripravljene delati na tem področju. Na začetku so bila strokovna predavanja ločena od debatnih večerov, za posamezno dejavnost pa sta skrbela po dva člana. Po nekajmesečnem delu smo obe dejavnosti združili in sedaj je to skupna dejavnost, ki jo vodi mag. Vodeb Dušan.

Do sedaj smo organizirali naslednja strokovna predavanja:

— 5. marec 1979, ing. Ferdo Medl, ing. Franc Rus, mag. Dušan Vodeb, ZEMELJSKI PLIN V ŽELEZARNI RAVNE. Prisotnih 33 udeležencev.

virno informacijo o posameznih tehničnih področjih in problemih.

Organizacija posameznih predavanj kljub **dobri udeležbi** ni vedno potekala tako, kot smo si jo zamislili na začetku. Od vseh težav, na katere smo naleteli, nas najbolj moti dokajšnja nezainteresiranost nekaterih članov. Če tudi predavanja ne spadajo vedno točno na tehnična področja del in opravil v železarni, je prav, da naši sodelavci zvedo tudi informacije, ki jim bodo v današnji izredni ekspanziji znanja samo širile obzorja.

Kako naprej? Tem in idej je veliko, začetno delo nas je vzpodbudilo in za jesensko-zimsko sezono pripravljamo strokovna predavanja s področja razvoja železarnice, inovacij, računalništva, proizvodnje...

Organizirali smo vrsto debatnih večerov: od zanimivosti Japonske (ing. K. Vrečič) in safarija v Afriki (ing. M. Šipek) do pravih debat o novi investiciji na področju pnevmatičnih strojev (ing. J. Geršak) in inovacijskih problemih (ing. J. Žnidar). Vsi debatni večeri so bili zelo zanimivi in živahni, tako da je tistim, ki se jih niso udeležili, lahko resnično žal. Na takšnih večerih je prilika, da se novi in mlajši člani društva hitreje vključijo v našo sredino. Pride do sproščene izmenjave mnenj in izkušenj. Za debatne večere seveda ne moremo pričakovati zelo številne udeležbe. Pri veliki množici ljudi bi bilo debato problematično voditi, vendar lahko ugotovimo, da je na zadnjih dveh debatnih večerih bila udeležba bolj šibka, kljub zelo zanimivim temam. Malo temu botrujejo začetne organizacijske težave in malo je prisotnega tudi sezonskega vpliva. Kljub temu pozivamo vse člane društva, da se v novi jesenski in zimski sezoni redneje udeležujejo teh večerov, kajti od nas vseh je odvisno uspešno delovanje društva.

Društvo inženirjev in tehnikov v železarni si je ob svoji ustanovitvi zastavilo tudi dolgoročno nalogo sodelovanja s kadrovske službe na področju poklicnega in funkcionalnega izobraževanja ter pripravištva. Seveda naloga in zadolžitve niso ostale samo na papirju. Prvo smo formirali za to področje team, ki ga vodi ing. Pikalo Mirko, in v začetku tega leta smo pričeli s prvo nalogo. Kar 14 članov društva je sodelovalo pri izdelavi opisov deficitarnih poklicev v naši DO. Zavedamo se, da so predvsem metalurški poklici že deficitarni, da je usoda naše tovarne odvisna pred-

vsem od tega, ali bomo imeli dovolj topilcev, kovačev, valjarjev, livarjev, brusilcev, rezkalcev, strugarjev in drugih delavcev s poklicno šolo.

Kadrovska služba se trudi, da bi učence osnovnih šol navdušila za te poklice. Ugotavlja pa, da so dosedanja opisi poklicev neustrezni in neveljavni za otroke. Zato se je obrnila na naše društvo, da izdela strokovno neoporečne in jedrnathe opise, ki bodo vzbudili zanimanje med mladino za poklice v naši železarni. Društvo je nalogo izvedlo in v naslednjem šolskem letu bo kadrovska služba lahko ponudila učencem brošuro, opremljeno z barvnimi fotografijami, v kateri bodo lahko prebrali, kakšno delo bodo opravljali kot topilci, kovači ali valjarji, če se odločijo za te poklice.

Tudi na področju pripravištva je društvo opravilo že prvo nalogo. V začetku tega leta je bil namreč sprejet novi zakon o pripravništvu, ki zahteva, da mora imeti vsaka delovna organizacija enoten program za pripravnike v okviru panoge, po katerem bodo delali. Zakon predvideva tudi strokovni izpit po končani pripravniški dobi. Kadrovska služba je zaposlila za pomoč DIT pri izdelavi programa za pripravnike metalurške stroke. Program je bil izdelan glede na specifičnost proizvodnega programa naše železarnice in naše tehnologije, v naslednji fazi pa ga bomo še uskladili z ostalimi člani v panožnem združenju.

Pred nami pa je še veliko dolgoročnih nalog. V prihodnje želimo sestaviti vodič za pripravnike, to je opis vseh TOZD in organizacijo naše DO, tehnološke postopke, opremo in izdelke. Vodič naj bi služil predvsem pripravnikom v uvajalni dobi, da bi prišli kar najhitreje do zaokrožene slike o določeni TOZD, službi ali oddelku.

Planirane so bile tudi strokovne ekskurzije, obiski pri drugih društvi in podobno. Pričakujemo, da bomo prve lahko izvedli letos jeseni. Člani društva bodo o vsem pravočasno obveščeni.

Velika želja nas vseh, ki karkoli aktivno delamo v društvu, je, da bi dobili klubske prostore, kajti le tako bi društvo postalo del vsakega člana.

Skupna znanja, delo in zanimanja nas združujejo in tako naj bo tudi v bodoče. K aktivnemu sodelovanju vabimo še ostale člane DIT, ki do sedaj še niso imeli prilike ali časa za to družbeno dejavnost.

Zbral in uredil:
Jože Segel, dipl. ing.

mного širša. Kot objekt disciplinske odgovornosti ne nastopa več samo tista organizacija združenega dela, v kateri dela delavec, zoper katerega teče disciplinski postopek, pač pa vsi delavci, to je, združeno delo v najširšem smislu. Disciplinskega postopka ne uvede samo pooblaščen organ temeljne organizacije, v kateri je delavec kršil delovno disciplino, pač pa tudi t. i. zunanji organ, to je družbeni pravobranilec samoupravljanja ali pristojni organ družbenopolitične skupnosti (149. člen ZDR). O disciplinski odgovornosti ne odloča več samo organ delavcev temeljne organizacije, pač pa disciplinska komisija, v kateri je največ četrtina članov zunaj temeljne organizacije, ki jih delavci volijo z liste, ki jo določi zbor združenega dela skupščine občine, v kateri je temeljna organizacija.

Taka razširitev obsega odgovornosti ima vrsto posledic tudi v disciplinskem postopku, od katerih jih naštejemo samo nekaj: a) velja opozoriti na določbo 2. odstavka 28. člena ZZD: če delavec s tem, da ne izpolnjuje svoje obveznosti, katere je prevzel s samoupravnim sporazumom ali drugim samoupravnim aktom, onemogoči ali prizadene uveljavljanje pravic drugih delavcev ali določenih skupnih interesov v temeljni organizaciji, je pooblaščen oseba dolžna začeti postopek za varstvo pravic in interesov ter v mejah svojih pravic in dolžnosti nastopiti z ukrepi, predpisanimi z zakonom ali na podlagi zakona.

Omenjeno načelo je pomembno. Doslej je glede uvedbe disci-

plinskega postopka veljalo načelo oportunitete. Pristojni organ je tehtal poleg vrste osebnih okoliščin predvsem, v kakšni meri so bile prizadete koristi oziroma interesi določene temeljne organizacije. Protipravnost ravnanja, ki pomeni kršitev delovne dolžnosti, se je presojala po merilih in kriterijih, ki so veljali v konkretni, določeni temeljni organizaciji. Toda ti kriteriji so v ZZD daleč širši: protipravnost se ne presoja samo v razmerju do temeljne organizacije, v kateri je delavec kršil delovno dolžnost, pač pa v razmerju do celotnega združenega dela. Ta ugotovitev pa ima za posledico, da se o uvedbi postopka ne bo več presojalo po oportunitetnem načelu, pač pa po načelu zakonitosti. To pa seveda pomeni bistveno razširitev delavčeve disciplinske odgovornosti.

Element protipravnosti ravnanja dobiva torej nove razsežnosti, kar bomo morali upoštevati tudi pri drugih oblikah odgovornosti, zlasti pri oškodninski. Ni protipravno samo tisto ravnanje, ki krši samoupravne akte konkretne temeljne organizacije, pač pa tudi, če krši druge, širše samoupravne splošne akte, zakone, družbene dogovore. Razumljivo je, da se s tem vsebina disciplinske odgovornosti močno razširja. Z razširjenim elementom protipravnosti ravnanja pa je treba ustrezno presojati pojem krivde v okviru disciplinske odgovornosti. Obseg krivde ima torej druge razsežnosti v pogojih združenega dela kot v pogojih klasičnega delovnega razmerja.

Slemnik Sonja

S sej organov skupščine SKIS občine Ravne

Odbor za ceste si prizadeva za boljše cestno omrežje v občini Ravne, ki služi zlasti za povezovalne oddaljenih krajev z dolino in urbanimi naselji. Čedalje večje so potrebe za prevoz delavcev in šolarjev, za razvoj rekreacije, kmečkega turizma itd. Pereč problem so slabi mostovi. Za varno uporabo cest in mostov bo treba urediti cestno signalizacijo, dotrajane mostove pa obnoviti. V ta namen je bila imenovana posebna komisija, ki je ugotovila, da je treba most pri kinodvorani na Ravnah zapreti za ves tovorni promet. Nujne obnove so potrebni mostovi: pri Viatorju na Prevaljah, pri Brančurniku (peš pot na Barbaro), na cesti na Jamnico, pri Štoparju, most Florin in Prištava v Črni in drugi.

Za sestavo prioritetejnega programa popravil mostov in ograj je odbor imenoval komisijo, v kateri so predstavniki krajevnih skupnosti, milice in SKIS. Za vzdrževanje cest mora SKIS skupno s krajevnimi skupnostmi sestaviti terminski plan.

Ureditev ceste v Koprivno že dalj časa tare KS Črna. Projekt naj izdela projektivni biro Lesne Slovenj Gradec. Predvsem je treba razširiti ovinke in urediti odvodnjanje. Ureditev ceste naj financirajo Rudnik Mežica

150.000 din, Lesna Slovenj Gradec 100.000 din (TOK Ravne 50.000 din in TOZD Gozdarstvo Črna na Koroškem 50.000 din). Cesto v Koprivno bi dokončali tudi z zaporno plastjo asfalta, ki bi ga kreditiralo Cestno podjetje Maribor.

SEMAFORI IN KRIŽIŠČE PRED ŽELEZARNO

Križišče Ravne I. je resen prometni problem ob 6., 14. in 22. uri. Posledice so prometne nezgode, zamujanje avtobusov itd. Pred urejanjem križišča je nujno treba rešiti prostorsko ureditev mikrolokacije: prostor pred spomenikom NOB, dve individualni hiši, Ljubljansko banko in avtobusno postajo. Prvotno sta bili načrtovani dve avtobusni postaji, zdaj pa urbanisti razmišljajo tudi o nadhodu. S tem bi prehod čez cesto bil varen in izognili bi se izgradnji podhoda, ki bi bil otežkočen zaradi visoke talne vode.

Promet je zelo gost. Dnevno prečka cesto 80-100 avtobusov, ob konicah jih je kar 16. Take gostote pa ta prostor ne prenese. Zato bi bilo potrebno promet rešiti od Antona do kinodvorane. Obračanja avtobusov tako blizu semaforiziranega križišča predpisi ne dovoljujejo. To pa pome-

DISCIPLINSKA ODGOVORNOST KOT OBLIKA ODGOVORNOSTI

Disciplinska odgovornost je ena najpomembnejših oblik odgovornosti, strogo vezanih na delovno razmerje. Toda narava te odgovornosti se v pogojih združenega dela spreminja. Doslej je bil namen delovne discipline zavarovanje pravilnega opravljanja dela, kot tudi vzgoja in »poboljšanja« kršilca delovne discipline, kršitev delovne dolžnosti pa vsako dejanje oziroma opustitev, s katerim se kršijo de-

lovne dolžnosti delavca glede pravilnega opravljanja dela na njegovem delu in je zato kršitev delovne discipline pomenila protipravno neizpolnjevanje ali nepravilno izpolnjevanje delovnih dolžnosti, ki za delavca nastanejo na podlagi ali v zvezi z njegovo delovno funkcijo.

Disciplinska odgovornost delavca v delovnem razmerju je v pogojih združenega dela, kar je v ZZD izpeljano v vrsti norm,

ni, da bo moralo postajanje avtobusov biti urejeno drugje. Pri- stojne službe morajo izdelati projekt izrabe tega prostora.

SKIS mora urediti križišče in semaforizacijo, vendar po načrtu prostorske ureditve, ki ga bo izdelal ZUM, TOZD urbanistični biro Ravne, potrdil pa IS SO Ravne.

CENA TOPLOTNE ENERGIJE, GRADNJE IN KOMUNALA

Železarna Ravne je predložila osnutek samouprav. sporazuma o merilih za oblikovanje cen za toplotno ogrevanje. Ker to prizadene širok krog potrošnikov in se približuje ekonomski ceni, morajo osnutek obravnavati in potrditi delovne skupnosti in TOZD v železarni oziroma združeno delo.

Izvršni odbor SKIS odobrava uveljavljeni sistem v železarni, po katerem si stroške priključitve delita investitor in ŽR. To velja seveda le za delavce železarne. Zato bi morali tak sistem uveljaviti tudi v drugih delovnih organizacijah v občini, da bi ga poenotili.

V KS, kjer nameravajo zgraditi toplovođe, naj bi uvedli namensko varčevanje.

Strokovna služba SKIS mora pri IS SO Ravne vložiti predlog za poenostavitev postopka za pridobivanje stavbnih zemljišč in sploh dokumentacije za gradnje. Ta je namreč tako zamotan in dolgotrajen, da ga je nujno po-

enostaviti, saj ovira izvedbo investicijskih programov delovnih organizacij in prizadene tudi občane.

Za čiščenje ulic in cest je treba kupiti pometalni stroj in tako Komunalnemu podjetju omogočiti, da se modernizira in nudi boljše storitve. Te mora Komunalno podjetje opravljati po odlokih, ki urejajo komunalno dejavnost. Določbe odlokov morajo upoštevati tudi občani. Če zahtevajo dodatne storitve, ki jih odloki ne predpisujejo, jih morajo posebej plačati. Zato mora Komunalno podjetje obvestiti, katere storitve je dolžno opravljati.

UGOTOVITVE SAMOUPRAVNE DELAVSKE KONTROLE

Komisija delavske kontrole je obravnavala uveljavljanje in varstvo samoupravnih pravic ustanoviteljev, saj komunalna dejavnost obsega široko področje in je zato zanimiva za vsakega občana, npr. cene in kakovost komunalnih storitev. Treba je vedeti, da ima Komunalno podjetje zastarele stroje in da mu primanjkuje strokovnih delavcev.

Samoupravno organiziranost SKIS bo treba dopolniti, kakor to terja razvoj delegatskih odnosov. Občani so o njeni dejavnosti obveščeni prek gradiva, ki ga prejema delegacije, in z Informativnim fužinarjem.

Strokovna služba izvaja sklepe samoupravnih organov SKIS.

Tone Ranc

uredili tudi lep vodopad. Za dokončno ureditev parka bomo sredstva zbrali nekaj iz krajevnega samoprispevka, svoje pa bo prispeval tudi rudnik. Upamo, da bo park urejen za krajevni praznik 4. aprila 1980.

»V Mežici ste baje že precej storili za zaposlovanje žensk?«

»Po dolgih letih prizadevanj nam je končno uspelo, da je rud-

nik sklenil pogodbo z Iskro Kranj za izdelavo žičnih oblik za telefonske centrale. Tako smo 9. julija v starem kegliču, ki smo ga v celoti preuredili v delavnico, že odprli nov Iskrin obrat, v katerem v času poskusnega obratovanja dela 22 žensk. Ko bo proizvodnja stekla, bo delo dobilo še več nezaposlenih žensk.«

F. Rotar

Z D R A V J E

PLJUČNA BOLENJA DANES

Vsako leto je teden v septembru posvečen »boju proti pljučnim obolenjem in kajenju! Prav je, da ob tej priliki povemo nekaj o tovrstni patologiji na našem področju.

Kot osnovno pljučno obolenje se še vedno pojavlja **pljučna tuberkuloza**, vendar veliko manj kot še pred desetimi leti. Z dobro dispanzersko službo smo to bolezen dobro obvladali in pod kontrolo so vsi odkriti bolniki. Kljub vsej skrbi pa se letno še vedno odkrije 12—14 doslej neznanih primerov pljučne tuberkuloze.

Z dobro medicinsko službo in s ciljanimi slikanji rizičnih skupin prebivalstva nam dobro uspeva zgodnje odkrivanje **pljučnega raka**. Te zahrbtni boleznici zaenkrat še ne moremo obvladati, lahko pa s pravočasnim zdravljenjem bistveno podaljšamo bolnikovo življenje.

Kot medicinski problem pa danes stopa v ospredje **kronični bronhitis**. Te trdovratne kronične bolezni je danes vedno več, kar je vzrok za vedno večje število delovnih nesposobnosti. Obolenje nastopi razmeroma že zelo zgodaj in postopoma pripelje bolnika do invalidnosti.

Povzročitelj jetike je poznan, saj ga je že koncem prejšnjega stoletja odkril nemški zdravnik Robert Koch in se bacil tudi po njem imenuje. Bolezen je torej nalezljiva, a ker poznamo povzročitelja, je tudi zdravljenje sedaj uspešno. Ne moremo pa govoriti o uspešnem zdravljenju pljučnega raka, saj doslej še nobenemu ni uspelo najti povzročitelja. Dokazano pa je, da močni kadilci vse prej zbolijo za pljučnim rakom kot nekadilci. Cigaretni dim je tudi eden od povzročiteljev kroničnega bronhitisa, saj nikotin počasi uničuje sluznico dihalnih poti kadilca. K nastanku kroničnega bronhitisa krepko prispeva svoj delež tudi vse bolj in bolj onesnažen zrak bodisi na delovnem mestu, v mestih in inustrijskih naseljih.

Ob pravočasnem odkritju pljučne tuberkuloze lahko danes z velikim uspehom izvedemo uspešno zdravljenje. Poznanih je že dovolj zdravil, ki zanesljivo pozdravijo ali pa vsaj zazdravijo to bolezen. Prav zaradi njihovih uspešnosti se vedno manj poslužujemo operativne terapije, ki je še pred leti imela edina uspeh.

Tudi pri zdravljenju pljučnega raka današnja medicinska znanost ni brez moči. Ob pravočasnem odkritju je v mnogih primerih uspešna kirurška terapija. Na

razpolago imamo tudi zdravila-im. citostatike in obsevanje z gama žarki, ki bolniku precej olajšajo njegovo bolezen ter jo napravijo zanj znosnejšo.

Pri kroničnem bronhitisu pa skušamo odstraniti predvsem agense, ki škodljivo vplivajo na dihalno sluznico. Bolniki naj opustijo kajenje. Nadalje je potrebno vzdrževati čim bolj snažno delovno in bivalno okolje (odstranitev saj, dima in plinov iz ozračja in se veliko gibati na svežem zraku (sprehodi, izleti v planine, bivanje ob morju...). Vse to bistveno pripomore k preprečitvi nastanka kroničnega bronhitisa ali pa pospešuje njegovo izboljšanje, če je že prišlo do njega.

Za preprečevanje nastanka vseh pljučnih bolezni, katerih potek je ponavadi kroničen, je potrebno predvsem življenje v zdravem okolju. Kajenje je ena tistih razvad, ki bi jo bilo najlažje opustiti. Seveda pa tudi skrb industrije, da s primernimi odprševalnimi in odplinjevalnimi napravami čim manj onesnažuje ozračje, največ pripomore k skupnemu preprečevanju kroničnih pljučnih bolezni. Le na tak način se bo bistveno zmanjšalo število invalidnosti in seveda bolniških dni.

Prim. dr. Janez Platzer

IZ NAŠIH KRAJEVNIH SKUPNOSTI:

Mežičanke dobile delo doma

Poletni utrip se te dni občuti na vsakem koraku tudi v Mežici, čeprav je precej ljudi na dopustih. Tisti, ki so ostali doma, pa morajo do jeseni še marsikaj urediti. Mednje spadajo predvsem oni na krajevni skupnosti. O tem je več povedal Leopold Golobinek, tajnik KS:

»Tudi v Mežici ste pred nedavnim opravili analizo o delovanju delegatskega sistema. Kaj ste z njo odkrili?«

»K analizi nas je prisilila neresnost nekaterih delegatov, zaradi katerih nekatere delegacije ne delujejo, kot bi morale. Pokazalo se je, da se nekateri od šestih sklicanih sej niso udeležili niti ene. Še najmanj resnosti je v delegaciji za kulturo in telesno kulturo, saj sta bili letos dvakrat nesklepčni. Sicer pa naše delegacije, predvsem skupščina in svet KSS, zadovoljivo delujejo. Sedaj, ko vemo, kje škriplje, bomo skupaj s KK SZDL še do jeseni vse neodgovorne delegate povabili na razgovor in jih poskušali ponovno zainteresirati za opravljanje funkcije.«

»Tudi KS Mežica ima nekaj oddaljenih zaselkov. Kako ste povezani z njimi? Ali morda razmišljate tudi o reorganizaciji KS?«

»Mežica z okolico je dokaj strnjen kraj, tako da bistvene reorganizacije ni treba opraviti. Kljub temu smo letos na Poleni

ustanovili vaški odbor, ki že dela. Delegati iz te skupnosti redno prihajajo na sejo skupščine in sveta KS. Polenčani so kmalu spoznali nujnost sodelovanja. Pred nedavnim smo imeli na Poleni zbor občanov, ki je bil zadovoljivo obiskan. Na njem smo spregovorili o krajevni problematiki, predvsem o komunalni uredjenosti. Tako so krajanji zahtevali, da se morajo nekatere lokalne ceste na Poleni urediti, čeprav to ni v programu del s sredstvi krajevnega samoprispevka.«

»Že lani smo zapisali, da boste pri kopalnišču uredili otroško igrišče. Kako daleč je s tem?«

»Izdelan je načrt, ki predvideva na igrišču športne rekvizite, otroška igrala, sprehajalne poti, klopi in mize. V tem delu kraja smo pred nedavnim končali dela na teniškem igrišču, na katerem bo pozimi lahko tudi drsališče.«

»Kako je z ureditvijo parka svobode?«

»Ta park smo uredili že lani pri hotelu Peca. Zdaj smo se odločili, da bo tam stala skulptura rudarja, ki odhaja v jamo in se poslavlja od svoje družine. Osnutek je že narejen v naravni velikosti, delo akademskega kiparja Stojana Batiča. Ob skulpturi bomo uredili še fontano kristal, ki ponazarja povečavo osnovne oblike kalcita, v katerem sta svinčeva in cinkova ruda. Tod bi radi

Opazovanje

IN SONCE SIJE NA VSE

Halda je zadnji kraj v železarni. Daleč je do nje z vseh strani. Razsežna se zdi človeku in kakor izumrla, ker tam ne ropotajo več stroji, se ne kadi in ne smrdi. Po dežju je zemlja razmočena, da se noga globoko ugrezne v blato, v soncu pa ni nikjer nobene sence na tem počivališču starega in odpadnega železa.

Najprej se zazdi, da nikogar ni, potem pa izza kupa zraste upognjena postava s polnimi rokami zarjavelih kosov železa. In seže v misel, da je tu staro vse, od železa do človeka, razen vsak dan nove želje prislužiti kak dinar, da bo mogoče spodobno živeti. Tu ni mladih ljudi, ne tistih večno zjamrastih, ko človek misli, da jih bo vzel vrag od samega pomanjkanja, ni direktorjev niti brezposelnih. Kdo torej riže leto za letom, vsak dan, v vsakem vremenu od jutra do poldneva po teh kupih železa, skrbno odbira baker in aluminij? Najprej je to šestinsedemdesetletni starček, ki ves čas ne pojama z eno samo besedo in se zdi, da tudi nikoli v življenju ni.

V penzijo je Alojz Peruš moral s silo. Delal bi še, ampak let je bilo dovolj in mesto je bilo treba prepustiti drugemu. Pa je vedel za haldo in vedel tudi, da bo skromna penzija

Alojz Peruš

s tam prisluženim pomenila kos kruha več. Vsak dan prihaja, le ob praznikih in v hudem nalivu ga ni. Pravi, da je zdrav, ampak njegov hrbet je trudno upognjen in roke so izsušene od trdega dela. Ni nikoli imel hiše ne avta, pač ni

česar, kar se drugim zdi imenitno, še barvne TV ne, pa je v sebi vendar mirnejši in srenejši od onih, ki imajo mnogo več in so desetletja mlajši. Rekel je:

»Ni mi hudega. Nihče me ne priganja in petdeset kil še zmeraj dvignem.«

Še dolgčas mu ni. Ne more biti dolgas, če delaš, je rekel. To je njegova preprosta življenjska filozofija, a vendar globlja, kot se je morda sam zaveda.

Na nekem drugem koncu opravlja enako sama isto delo ženska. Ima plemenit obraz, v život pa je krhka, da kar zaboli, ko jo gledaš, kako dviga težje kose železa in jih odlaga na svoj kup. Je mlajša od Peruša, pa enako zgarana. Davno nekoč je mislila, da je treba zgraditi dom za družino. Pa sta z možem začela z malo denarja in veliko volje. Otroci so se poženili in šli, nedograjena hiša pa požira denar, ki ga ni nikoli dovolj. In skrbeti je treba še za neizšolanega sina.

Zadnja tri leta je prisiljena hoditi na haldo, da prisluži prepotreben dinar. Zdaj pa, ko bo penzija majhna — ravnokar je šla v pokoj — bo to še tem bolj. Njen dan je eno samo delo od jutra do noči. Opoldne se vrača, da bi skuhalo, popoldne mora pomagati pri gradnji.

Kdo ve koliko takih Brusnikovih Alojzij je še, ki si tako in drugače pomagajo, da preživijo, da dosežejo cilj, ki je bodisi hiša ali le kos kruha. Ne vemo zanje in največkrat nas to tudi ne zanima, ker smo siti, preveč siti kruha in udobja, da bi jemali v misel one, ki niso.

Ampak na haldi so tudi taki, ki jim ni treba biti. Neki kmet, ki je že na videz drugačen od teh zgaranih človekov in ki tudi največ zbere in zasluži, ker je najbolj pri močeh. Osorno je zavrnil pogovor kakor kak mogočnik, ki se ne meni za rajo. Kajpada ima pravico služiti tudi on in tudi največ, če pač največ nabere.

Pri šestinsedemdesetih

Ob času, ko ljudje na haldi zbirajo železo, da bi ga jim plačali po 25 par za kilogram, se na nekem drugem koncu pije in je za svoj ali reprezentančni denar, neki starši si belijo glavo, kaj bi še dali otrokom, nekdo useka plavega, brezposelnik se zapije za prifehtarjeni dinar. In sonce sije na vse...

Z. Strgar

ZA DOBRO VOLJO

Človek poprečno poje in prebavi tono hrane in pijače na leto.

Lepilo na poštni znamki nima več kot eno kalorijo.

Železna žogica odskoči višje kot gumijasta.

Kihanje potuje s hitrostjo 160 kilometrov na uro.

Vsakdanjik na haldi

Učimo se preprostega izražanja

(Nadaljevanje)

ZA in PROTI

V vsakdanjem življenju moramo pogosto zagovarjati svoja stališča ali pridobivati ljudi za nove misli in predloge. Čim bolj bomo pri tem iznajdljivi, domiselni, raznoliki v dokazovanju, to pa pomeni: besedno okretni, tem več bo možnosti za uspeh. Če ne verjamemo preveč v prirojene talente, ampak bolj v to, da se da marsikaj priučiti, poskusimo obogatiti naše debatne sposobnosti in veščino dokazovanja s t.i. metodo »ZA in PROTI«.

Izhajamo namreč s preprostega stališča, da ima vsaka medalja dve plati, sleherna stvar dobro in slabo stran, vsak zagovor torej tudi svoj možni ugovor. Išči mo torej takšne polaritete, jih mno-

žimo, zagovarjamo jih ali spodbijamo!

Prva vaja. Po zgledu prvih petih nasprotij dopolnimo ostale: ljubezen — sovraštvo
zanimanje — brezbriznost
namen — naključje
dobiček — izguba
občudovanje — zaničevanje
skupnost — .....
naklonjenost — .....
enotnost — .....
delo — .....
inflacija — .....
izkušnja — .....

Druga vaja. Še bolje seveda vadimo ob konkretnih primerih. Vzemimo nekaj aktualnih tem in pogledimo, kako bi diskutirali.

Avtomobil**ZA**

— neodvisnost
— hitrost
— udobno potovanje
— spoznavanje tujih krajev

PROTI

— onesnaževanje okolja
— prometne nesreče
— vedno dražji bencin
— težave z garažami in parkirišči

Jedrska energija**ZA**

— stari energetski viri usihajo
— potreba po energiji stalno raste
— uporaba v miroljubne namene
— dovolj goriva
— napredka ni mogoče ustaviti

PROTI

— radioaktivni odpadki
— velike investicije
— orožje za vsakogar
— monopol velikih sil
— tekma v oboroževanju

Sindikalni izlet**ZA**

— vzdrževanje dobrih odnosov
— neprisiljene skupine
— občutek pripadnosti
— sprostitve

PROTI

— pijančevanje
— tvorba skupinic
— »obiranje«
— »šiht je šiht — šnops je šnops«

Praktično ni teme, ki je ne bi mogli obdelati na ta način. Čim več bomo za posamezne točke dnevnih redov raznih sej našli pozitivnih in negativnih trditve vnaprej, tembolj objektivno bo-

mo lahko razsojali, tem manj nas bo lahko kdo presenetil z nasprotnimi stališči, hkrati pa bomo na sestanke seveda veliko bolj pripravljeni kot sicer. (Konec sledi)

KAKO SMO INFORMIRANI

IZOGIBAJMO SE LAJN

O informiranju je bilo že toliko napisano, da je težko povedati o tem še kaj novega in zanimivega. Prej je stvar rada zljajšana, in je sploh ne zabeležimo več. Je tako:

Če kdo misli resno, naj informira v redu, ne pa o tem čenča in teoretizira.

POBUDA REPUBLIŠKEGA SINDIKATA

Na republiškem sindikatu se tega očitno zavedajo. Zato so preprosto segli k abecedni: ponudili so uredništvu tovarniških glasil tri leta stare podatke o tem, kako so bili v neki veliki zagrebški tovarni informirani delavci.

Dopisali pa so, naj poskusimo s podobno anketo tudi pri nas, da

bomo videli, kje smo, saj utegnemo biti neprijetno presenečeni.

NEVESELI Odstotki NEOBVEŠČENOSTI

Tole podoba je dobil hrvaški profesor Zvonarevič (objavil pa v knjigi »Socialna psihologija«):

— glavnega direktorja pozna 81 odst. zaposlenih,
— predsednika delavskega sveta 25 odst.,
— predsednika sindikata 14 odstotkov,

— svojega takratnega odbornika v gospodarskem svetu skupščine mesta 12 odst.,

— ime izvoljenega člana DS pozna le 15 odst.,

— kakšen je bil dnevni red na zadnji seji delavskega sveta, veje le 4 odst.,

— informacijo o sklepih DS je kdaj od kakšnega člana DS zahtevalo le 22 odst.

Informacije pa so v tej delovni organizaciji črpali iz naslednjih virov:

— iz tovarniškega glasila 48 odst.,

— od sodelavcev 11 odst.,

— od predstavnika v delavskem svetu 5 odst.,
— na sestankih DPO — manj kot 1 odst.

Obveščena o poslovno ekonomskem področju je bila naslednja:

— za bruto dohodek delovne organizacije je vedelo 5 odst.,

— za dohodek 2,5 odst.,

— za stanovanjski sklad 0,81 odst.,

— le za poprečni OD je odstotek višji — 20,7.

KAKO JE PRI NAS

Iz vsega, kar smo doslej pri nas poskušali zvedeti o stopnji obveščena naših delavcev, sklepamo, da tako slabo ni. Res pa je, da pravih podatkov nimamo. Vabilo k pomoči pri urejanju Fužinarja je npr. uspelo le delno in na uredništvu nikakor nismo zasuti s prišpevki.

Pravo podoba nam bo lahko pokazala le ustrezna anketa, in upamo, da jo bomo lahko izvedli jeseni.

(Podatki so povzeti po Internih informacijah RS ZSS št. 7/79)

SPORED KOROŠKIH KINEMATOGRAFOV V AVGUSTU

Seznam filmov, ki jih bodo koroški kinematografi Črna, Mežica, Žerjav, Prevalje, Ravne, Kotle, Dravograd, Slovenj Gradec in Podgorje predvidoma predvajali v avgustu 1979:

— LEDENE PRSI — francoska barvna kriminalka — od 1. do 16. 8.

— VONJ POLJSKEGA CVETJA — domača barvna drama — od 1. do 16. 8.

— CANTERBURYJSKE ZGODBE — ital. barvna erotična komedija — od 7. do 23. 8.

— NA MUHI OSTROSTRELA — ameriški barvni triler — od 15. 8.

— JEZNA PEST — hongkonški karate barvni pustolovski film od 7. do 23. 8.

— ZORO — ameriški barvni pustolovski film od 9. do 19. 8.

— NEZNANEC, KI NAS SPREMLJA — fran. barvna kriminalna drama — od 7. do 22. 8.

— STOPAJ ALI UMRI — angleški barvni pustol. film — od 7. do 22. 8.

— LOČENKA — ameriška barvna drama — od 7. do 26. 8.

— NORA, KI JO JE TREBA UBITI — fran. barvna kriminalka — od 1. do 16. 8.

— ZADNJI ŠOU ELVISA PRESLEYA — ameriški barvni glasbeni film — od 7. do 21. 8.

— ZAGRENJENA ZABAVA — indijska barvna glasbena komedija — od 14. do 28. 8.

— PRIŠEL JE TIGER — hongkonški barvni karate pustol. film — od 14. do 30. 8.

— ZAKONSKO POTOVANJE — francoska barvna drama — od 14. do 30. 8.

— OBRAČUN V KAČJEM KLANCU — meksikanski barvni vestern — od 14. do 30. 8.

— ZADNJI ŽAREK SOMRAKA — ameriška barvna drama — od 14. do 28. 8.

— SHAFT V AFRIKI — ameriški barvni pustol. film — od 15. do 31. 8.

— VISOKA NAPETOST — ameriška barvna krimi komedija — od 14. do 31. 8.

— GRDI, UMAZANI, HUDOBNI — italijanska barvna drama — od 21. 8. do 9. 9.

— PREDVSEM POLICAJ — francoska barvna komedija — od 24. 8. do 9. 9.

— POLICAJ — italijanska barvna kriminalka — od 28. 8. do 11. 9.

— MESTO V PEKLU — italijanski barvni vojni film — od 27. 8. do 12. 9.

— CHARLSTON — italijanska barvna kriminalka — od 21. 8. do 4. 9.

— NI TILNIK, TEMVEČ VRAT — francoska barvna komedija — od 23. 8. do 9. 9.

— OLD FIREHAND — jugosl.-nemški barvni vestern — od 24. 8. do 9. 9.

KINEGRAF,
TOZD KINEMATOGRAFI
PREVALJE

Strašila

S KNJIŽNE POLICE

DOMAČA DELA

**Tita Kovač, Najbogatejši Kra-
njec.** Biografski roman. Lj., CZ
1979. 323 str. 280 din.

Pisateljica je obdelala življenje
znanega mecena, mentorja in
osrednjega predstavnika sloven-
skega prosvetljenstva — barona
Ziga Zoisa. Spoznamo del življe-
nja Ljubljane in gorenjskih fu-
žin iz konca 18. in začetka 19. st.
pa naše prosveteljnence: Linhart,
Vodnika, Japlja, Kopitarja itn.

Igor Torkar, Deseti bratje. Spo-
mini. Lj., CZ 1979. 327 str. 290
din.

Torkarjev tekst je primer so-
dobnega spominsko dokumentar-
nega leposlovja. Skozi pisateljova
intimna doživetja se kažejo
ljudje iz predvojne, vojne in po-
vojne dobe, predvsem kulturniki
in politiki. Torkar je to delo pod-
naslovil kot »potepanje skozi se-
be in čas«.

Zarko Petan, Nebo na kvadrate.
Lj., CZ 1979. 105 str. 40 din.

Zbirka humorno napisanih, a
psihološko pronicljivih zgodbic
se od prve do zadnje dogaja v
naših zaporih. Pisatelj z zanes-
ljivo, čeprav skopo risbo skicira
zapornike, njihove medsebojne
odnose, preteklost in verovanja v
prihodnost.

Minka Krvina, Breme resnice.
Povest. Lj., CZ 1979. 250 str. 160
din.

Dobili smo novo ljudsko povest,
postavljeno v naš čas in prostor.
Dogaja se na kmetih in v tovar-
ni, prevladujejo ljubezenski kon-
flikti. Precej je patetičnosti pa
črno-belega slikanja. Knjiga je
lahko zgled za razločevanje
zvrsti: kdaj je kaj povest, kdaj
roman.

PREVODI

**Josip Broz Tito, O liku komu-
nista,** DZS, Lj., 220 str. 190 din.

Izbor, ki smo ga dobili na slo-
venski knjižni trg, naj bi pokazal
kontinuiteto in vso aktualnost
ustvarjalne misli tovariša Tita,
razkril naj bi odlike in vrednote
titovske komunistične opredelje-
nosti.

Knjiga je kot kašipot in spod-
buda namenjena slehernemu komu-
nistu, delovnemu človeku, zla-
sti mladim, ki vstopajo v ZK.

**Janko Lavrin, Panorama ruske
literature,** MK, Lj., 384 str.
495 din.

Z obravnavo ruske književno-
sti, vsebinsko izredno mnogo-
plastne, stilno pa nenavadno raz-
notere, se je Lavrin pridružil
vrsti poznavalcev ruske besedne
umetnosti. Njegova metoda pla-
stično predstavlja predvsem knji-
ževne oblike največjega slovan-
skega naroda, manj pa literarne
pojave in posebnosti.

Dea Trier Moersch, Otroci zime,
roman, PZ, Ms., 315 str. 200 din.

Avtorica nam je napisala ro-
man o svetu, ki je moškimi bolj
malo znan — poročniški oddelek
bolnišnice. Bralec se sreča z uso-
do osemnajstih nosečnic, z njih-
ovimi skrbmi in bojaznijo, s srečo
in vsemi medčloveškimi razmerji.
Knjiga pa je zanimiva za bralce
obeh spolov.

Kurt Dreifuss, Onstran vesolja,
roman, PZ, MS, 234 str. 170 din.

Pisatelj sodi med tiste, ki pi-
šejo znanstveno fantastiko. Ven-
dar je v knjigi tudi nekaj zani-
mivih in svarečih resnic, o ka-

Ali bodo Ravne ostale brez kina

V vsej Mežiški dolini ni ene
kino dvorane, ki bi bila približno
podobna predstavi o sodobnem
kinu. Na Ravnah pa okoli tega
nastaja prava mala kriminalka.

V letu 1977 je bil sklenjen do-
govor o financiranju nove kino
dvorane, ki naj bi bila v Merx-
ovem hotelu na Čečovju. Predra-
čun je znašal 2,5 mio din. Do tod
vse prav. Zatikati se je začelo, ko
je Kograd kot izvajalec ugotovil
v projektu take napake, ki zahte-
vajo ustavitve gradnje. Idejni na-
črt je delo tovariša Lodranta. Na
podlagi tega pa je projektivni bi-
ro Vegrad izdelal projekt. Naš
namen ni ugotavljati, kakšen de-
lež krivde komu pripada, ampak
gre predvsem za dejstva, da je
zaradi takih malomarnosti po
zadnjih izračunih investicija po-
skočila na 8 milijonov din in ob
tem še sploh ni jasno, ali kino
dvorana bo ali ne.

Pri IS SO Ravne so imenovali
posebno komisijo za preučitev
problematike izgradnje kino dvo-
rane, vendar pa to ni dalo sadov.
Krajevna skupnost Ravne je 19.
julija poslala IS SO Ravne dopis,
ki ga objavljamo v skrajšani ob-
liki:

»Z vaše strani je bila imeno-
vana komisija za preučitev...
Komisija se je sestala, a poročila
do roka (30. junija) ni bilo. 16. ju-
lija je tovariš Vušnik, predsednik
komisije za izgradnjo kino dvo-
rane, dobil od tovariša Lodranta
informacijo, da se še dela na sta-
tičnem izračunu in čaka na ceno
podbetoniranja od zavoda za raz-
iskavo materiala iz Ljubljane.
Kot soinvestitor izgradnje kino
dvorane upravičeno trdimo, da so
bili idejni projekti izdelani ne-
strokovno, brez predhodne ugotov-
itve dejanskega stanja. S takim
načinom dela oziroma trošenjem
družbenih sredstev se ne moremo
strinjati, še manj, da nihče ne
vodi nadzora nad izdelanimi pro-
jekti.

Podjetje Kinegraf nas je obve-
stilo, da bo moralo kino, kjer se
sedaj predvajajo filmi, zapreti. S
to odločitvijo se ne moremo stri-
njati, ker bi naša KS ostala brez
filmskih predstav, saj gre za de-
javnost posebnega družbenega
pomena na področju kulture in
mnogim krajanom bi bila odvzeta
možnost razvedrila.

Prosimo vas, da ukrepate, da se
k realizaciji kina na Čečovju ta-
koj pristopi, da ne bo treba po-
novno določati rokov in s tem tu-
di novih cen investicije. Kot smo
informirani, sedaj zbrana sred-
stva ne zadoščajo več in bomo
moral vsi iskati še dodatna. Je
bilo to potrebno?»

IS SO Ravne je odgovoril na-
slednje še istega dne (19. juli-
ja 1979):

terih sicer že govorimo, le da se
ne zavedamo dobro njihovega po-
mena.

Dobili smo delo, ki je polno
humanih nazorov in modrih mi-
sli, sicer pa pravšnje za branje v
vročih in deževnih dneh.

(Po Knjigi 79)

24. KOROŠKI TURISTIČNI TEDEN

V Črni pod pokroviteljstvom
SO Ravne že od 11. avgusta po-
teka 24. koroški turistični teden.
Tako so v soboto odprli nekaj ki-
lometrov asfaltiranih cest Šmelc
—Koprivna, v Podpeco in Zerjav
—Jazbina. V Koprivni pri Hedu
pa so odkrili spominsko ploščo
NOB.

V nedeljo, 12. avgusta, je bila
spretnostna vožnja z mopedi v
organizaciji AMD Ravne, popold-
ne pa tradicionalna kmečka po-
vorka v spremstvu kmečke godbe
iz Pernic. Odprli so tudi likovno
razstavo in razstavo domače obr-
ti iz pobratene občine Čačak in
domačih likovnih amaterjev.

V ponedeljek, 13. avgusta, je
bila slavnostna seja KS, sprejem
patrulje, ki je hodila po poteh
koroškega bataljona, zvečer pa je
bil nastop pihalnega orkestra
rudnika Mežica in literarni večer
v organizaciji DPD Svoboda.

V drugi polovici turističnega
tedna pa bodo še tele prireditve:

15. avgusta, v sredo:
ob 7. do 19. ure — tradicionalni
veliki sejem
ob 20. uri — domače viže z dia-
tonično harmoniko.

**16. avgusta, v četrtek: Dan pla-
nincev**

ob 16. uri — alpinisti v Bistovih
pečeh
ob 17. uri — sprejem domačih
alpinistov, ki so plezali na Nor-
veškem
ob 20. uri — predvajanje filmov
domačih amaterjev

17. avgusta, v petek:
ob 14. uri — odbojarski turnir
ob 15. uri — streljanje z zračno
puško
ob 17. uri — nogometna tekma
ob 20. uri — nastop instrumen-
talnih ansamblov

18. avgusta, v soboto:
ob 10. uri — tekmovalje gozdar-
jev — obdelava lesa in prodaja
kmečkih specialitet
ob 20. uri — tekmovalje predic

19. avgusta, v nedeljo:
ob 10. uri — tekmovalje v stre-
ljanju na glinaste golobe na Je-
ževem v Bistri
ob 14. uri — razdelitev priznanj
in nagrad najboljšim lovcem in
zaključek tedna.

F. R.

IZREKI

Lažna enakost je dvakratna
neenakost.

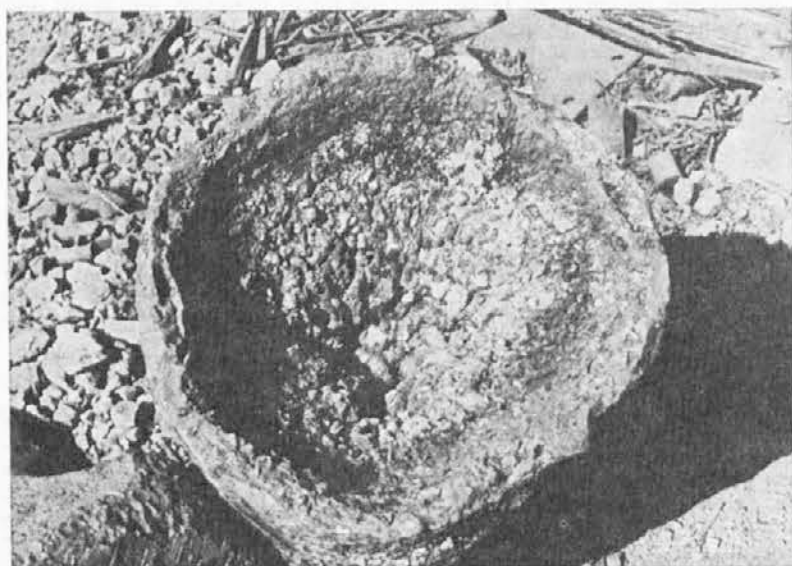
Latinski pregovor

Kadar morajo eni poslušati
ukaze drugih, ni niti govor o
enakosti.

Gilbert

Neenakost je vzrok vseh gi-
banj.

Leonardo da Vinci

Krater

ALOJZ VEČKO

Lojzu, prijatelju in dragemu sodelavcu v slovo!

Ni še dolgo tega, ko sem se pogovarjal z moškimi častiljive starosti, namreč, bil je star 97 let. Med pogovorom mi je rekel: »Tako sem star in nebogljen, da me je sram, da še živim.« Ob tem so se mi misli prepletale in vanje je bil vtkan tudi prijatelj in sodelavec Lojz. Zakaj? Vedel sem, da je bolan. Zvedel sem tudi, da je hudo bolan in skrb za Lojza je bila v vseh nas sodelavcih.

Prihajale so slabe, zelo slabe vesti. Obiskali smo ga in videli, da je bila vest resnična. Toda, kakor za vsakim dežjem posije sonce, tako je bilo nam v obrat sporočeno, da se Lojzu zdravje zboljšuje. Bili smo veseli, nepopisno veseli. Le kako naj bi takrat mislil na najhujše in zadnje v življenju našega drugega prijatelja Lojza? Le kako naj bi ob ohrabrujočih vestih mogel takrat misliti in vedeti, da mi bo v tako kratkem času dana zadolžitev, da se v imenu prijateljev in sodelavcev za vedno poslovim od njega?

Naj mi bo dovoljeno, da vsaj na kratko predstavim Lojzevo življenje. Rodila sva se istega leta nedaleč vsaksebi, oba na Brdinja. V tistem času zagledati luč sveta ni bilo nič kaj obetavno. Današnjih otroških dobrot, dragi Lojz, sploh nisi poznal. Že na domači kmetiji si okusil kot otročiček vse tegobe takratnega življenja. Toda naš Lojz kljub trpljenju ni klonil. Ostal je zvest svojim in Vorančevim Kotljam, za katere je poleg dela v tovarni veliko in neumorno delal.

Lojz, čeprav star komaj štirinajst let, se je zaposlil v takratni tovarni grofa Thurna. Hitro se je uživel v delo in pokazal svoje sposobnosti. Potem pa je prišla vojna in Lojz je bil na strani napredne vrste NOB. Po osvoboditvi se je vključil zopet v novo, ne več Thurnovo železarno, ki je bila takrat lačna in žejna pridnih rok in požrtvovalnih delavcev. Lojz se je vzpenjal. Dobival je mnogo družbenopolitičnih funkcij. Klicali so ga na vedno bolj zahtevna delovna mesta. Vse to je opravljal celih petindvajset let po osvoboditvi z veliko zvestobe in natančnosti. Izmečka ni poznal. Čeprav ga je neslutena bolezen že zelo vztrajno napadala, je v zadnjem času prevzel še eno težko in odgovorno nalogo v železarni, postal je namreč delovodja strojne obdelave. Povsem

se je zavedal te odgovorne službe. Mnogo se je trudil, toda bolezen, ki ni mirovala, ga nam je iztrgala iz naše sredine. Odsel je v bolnišnico in nastala je velika praznina, saj smo izgubili dobrega in neutrudnega borca za človeške pravice, zelo dobrega in vestnega delavca, ki je imel še mnogo ustvarjalnih načrtov. Tako, dragi Lojze, dragi prijatelj, humanist, ko se danes kot prijatelj in kolektiv tozda stroji in deli telesno poslavljamo od tebe v bolečini, ti še živeti borci tvoje generacije zagotavljamo, da se bo tvoje delo nadaljevalo in da ne bo teptano.

Hvala ti, za vse, kar si nam storil dobrega, hvala za tvojo borbo za človečanske pravice, hvala za velik prispevek v razvoju naše industrije in predvsem našega tozda. Hvala za borbo in pravico domovine in vsega dobrega. Ostal boš naš svetel lik. Počivaj v miru!

Ženi in hčeram kakor tudi vsem sestram in bratu ter drugemu sorodstvu pa izrekam globoko sožalje v imenu OOS tozda stroji in deli kakor tudi v imenu vseh sodelavcev.

ZAHVALA

Ob izgubi dragega moža, očeta in dedija **Alojza Večka** se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Hvala vsem za darovano cvetje in vence ter za izrečeno sožalje. Posebno se zahvaljujemo dr. Budni za ves njegov trud, vsem družbenopolitičnim organizacijam, KS, GD, ZB in SZDL Kotlje za častno stražo in organizacijo pogreba praporščakov in gasilskim društvom občine Ravne, govornikom za poslovilne besede, godbi železarne za žalostinke, vsem sodelavcem tozda stroji in deli, sodelavcem obdelovalnice 1, KOOS železarne — tozda stroji in deli za izkazano pomoč. Hvala g. župniku za poslovilne besede in pogrebni obred.

Žalujoci: žena in hčerke z družinami

ZAHVALA

Ob izgubi drage žene in mame **Ivanke Ramšak** se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so jo spremljali na njeno zadnjo pot. Hvala vsem za darovano cvetje. Posebno se zahvaljujemo sodelavcem TOZD rezalno orodje Prevalje, pevcem okteta TRO in MPZ — upokojevcem Prevalje, praporščakom Rdečega križa in upokojevcem za obred in zapete žalostinke.

Žalujoci mož in sin z ženo

ZAHVALA

Vsem sodelavcem, obratovodstvu in svetu sindikata čistilnice se najlepše zahvaljujem za prav lepi darili ob odhodu v pokoj. Vse vas tovariško pozdravljam in vam želim v bodoče veliko uspeha pri vašem delu in obilo zdravja.

Stane Kogej

NESREČE PRI DELU

Franc Naglič, TOZD jeklolivarna — pri litju jekla v kalup mu je tekoče jeklo brizgnilo za čevljev ter ga opeklo po peti.

Filip Obretan, TOZD valjarna — pri nakladanju gredic na prikolico se mu je ena prekotatila na nart desne noge.

Jože Ovčar, TOZD valjarna — pri ravnanju ploščatega profila na ravnalnem stroju ga je ta pri podajanju v stroj zaradi ukrivljenosti udaril po mezincu desne roke.

Avogust Poberžnik, TOZD jeklolivarna — pri potiskanju zaboja z ulitki se mu je eden skotalil na levo roko ter mu poškodoval prstanec.

Mirko Matjaž, TOZD kovačnica — pri zalaganju valjanih palice v peč pri krčilnem stroju mu je stisnilo palec desne roke.

Rudi Kozamurnik, TOZD valjarna — pri sestopu s podesta v žerjavno kabino mu je zaščitni pokrov padel na levo roko ter mu poškodoval sredinec.

Franc Hace, TOZD jeklolivarna — pri čiščenju elevatorja pri transportnem traku odpadnega peska mu je elevator stisnil hrbtno stran leve roke.

Jože Tušnik, TOZD jeklolivarna — pri nalaganju ulitka na delovno mizo mu je ta zdrsnil na levo roko ter mu poškodoval kazalec.

Vida Kramberger, TOZD valjarna — pri čiščenju pisarne ji je spodrsnilo ter je padla in si poškodovala levi gleženj.

Vinko Videršnik, TOZD valjarna — pri ravnanju gredic je eno vrglo iz valjnice, pri čemer ga je udarila po desnem boku.

Marjan Napotnik, TOZD jeklolivarna — pri snemanju pomožne glave na kaluparskem stroju mu je ta zdrsnila na levo roko ter mu poškodovala palec.

Adolf Hladnik, TOZD valjarna — med izbijanjem osi iz ležaja se mu je odkrušek zaril v kazalec desne roke.

Doko Jevtič, TOZD jeklolivarna — pri poravnavanju uteži je dobil levo roko med uteži in žerjavno verigo, pri čemer mu je poškodovalo mezinec.

Slavko Hribernik, TOZD jeklolivarna — pri izpraznjevanju zaboja z odpadki je dobil tujek v oko.

Jože Brezovnik, TOZD jeklolivarna — pri uravnavanju jarma, ki služi za prenos žlindrinah posod, mu je ročica jarma zdrsnila na desno nogo ter mu poškodovala prste in nart.

Jože Kumer, TOZD jeklovlek — pri potiskanju valjane palice v ravnalni stroj se mu je ena skotalila na desno roko ter mu poškodovala sredinec in prstanec.

Marjana Kert, TOZD jeklolivarna — med vstavljanjem jeder ji je pomični del stroja stisnil sredinec desne roke.

Franc Kvasnik, TOZD jeklolivarna — pri rezanju žleba ponovce s kisikom mu je brizgnilo tekoče jeklo v oko.

Ivan Ošlak, TOZD kovačnica, pri dvigovanju ventila z vzvodom mu je ta zdrsnil in mu poškodoval desno ključnico.

Jakob Stubičar, TOZD jeklolivarna — pri odlivanju taline v kokilo je brizgnila talina in ga opekla

po zapestju in komolcu desne roke.

Dominik Krebs, TOZD jeklolivarna — pri nalaganju ulitih plošč na obešalo se mu je ulitek skotalil na levo nogo ter mu poškodoval nart.

Maks Proje, TOZD kovačnica — pri spuščanju gredice na delovno mizo je dobil levo roko pod gredico, pri čemer mu je stisnilo kazalec.

Anton Kričej, TOZD jeklolivarna — pri jemanju končne probe mu je tekoče jeklo brizgnilo za čevljev leve noge ter ga opeklo po nartu in stopalu.

Ivan Fesel, TOZD jeklolivarna — pri rezanju vložka v elektro obložni peči je iz peči brizgnila talina, ki je prišla v dotik s kisikom, pri čemer ga je opeklo po trebuhu.

Štefan Finžgar, TOZD jeklolivarna — pri vlečenju gumijaste cevi se je spotaknil ter padel na garnituro odlitih kokil, pri čemer se je udaril po levem boku ter opeklo po ustnici.

Ivan Jabornik, TOZD jeklolivarna — pri nakladanju ulitkov na žarično peč ga je eden stisnil za prst leve roke.

Pero Lukič, TOZD jeklolivarna — pri čiščenju livne plošče se je z železno palico udaril po mezincu desne roke.

Andrej Franc, TOZD jeklolivarna — pri obračanju ulitka mu je ta zdrsnil, pri čemer je z desno roko zadel ob vrteči se brusni kolot ter si obrusil hrbtno stran.

Ivan Tominič, TOZD jeklovlek — pri zapenjanju žice mu je potegnilo levo roko okrog vodilnega koluta ravnalnega stroja, pri čemer mu je poškodovala prste.

Silvo Ošep, TOZD kontrola kakovosti — pri kontroli jeklenih šipk ga je sodelavec nehote zadel z eno in mu poškodoval nos.

Rajko Šipek, TOZD komercijala — med privezovanjem verige na zložaj materiala ga je stisnilo za sredinec leve roke.

Karel Završnik, TOZD priprava proizvodnje — pri nalaganju kovinskih palic na valjnice se mu je ena skotalila na prstanec leve roke.

Mihael Gostenčnik, TOZD strojno gradbeno vzdrževanje — med popravljanjem multiplikatorja v kovačnici se je na podložnem lesu spotaknil, pri čemer je padel in si poškodoval mezinec na desni roki.

Ivan Vučko, TOZD raziskave in razvoj — pri nameščanju zaboja za odpadno železo se je udaril na prsni koš.

Srečko Bričman, TOZD strojno gradbeno vzdrževanje — pri struženju mu je priletel vroč ostružek v desno oko.

Gabrijela Viedner, TOZD pnevmatični stroji — pri pobiranju izdelka s tal je nerodno stopila in si zvilna desni gleženj.

Vlado Koletnik, TOZD rezalno orodje — pri snemanju konjička z rezalnega stroja je s palcem leve roke zadel v rezino na orodju in se porezal.

Gregor Mikan, TOZD stroji in deli — pri odvijanju matic na priključku za zrak mu je pritisk zraka v cevi zapilil delce rje v zapestje desne roke.

REKREACIJA IN ŠPORT

SREČANJA MED TOZD

Rokometaši strojev in delov so igrali dve prijateljski tekmi. Z ekipo elektrotehničnih storitev so igrali neodločeno 17:17. Pri strojih in delih sta dosegla Tone Garb pet in Danilo Burjak štiri zadetke, pri elektrikalnih pa sta bila najboljša Karli Godec s sedmimi in Lojz Spanžel s šestimi zadetki. V drugi tekmi so stroji in deli premagali pnevmatične stroje z 18:12, s tem da je Garb zabil sedem golov.

V prijateljski nogometni tekmi je sindikalna ekipa elektrotehničnih storitev premagala jeklaro s 6:2.

DRŽAVNI PRVENSTVI V PLAVANJU

V Vevčah pri Ljubljani je bilo državno mladinsko prvenstvo. V ekipni konkurenci je osvojil prvo mesto kranjski Triglav, Fužinar pa je osvojil peto mesto. Naši plavalci pa so bili najboljši med posamezniki, saj so osvojili kar osem naslovov državnih prvakov.

Kos je zmagal na 100 in 200 m hrbtno in na 200 m mešano, Vočko pa je bil najboljši na 100 in 200 m delfin. Rodičeva je zmagala na 200 m, Brumnova pa na 100 m prsno. Naslov prvakov je še osvojila ženska mladinska štafeta v disciplini 4x100 m mešano. V državno mladinsko reprezentanco, ki bo nastopila na balkaniadi v Sofiji, sta se uvrstila Miran Kos in Andreja Cesnik (letniki 1964 in mlajši).

V Beogradu je bilo državno prvenstvo v članski konkurenci. Tudi tu je zmagal kranjski Triglav, plavalci Fužinarja pa so osvojili peto mesto. Naslov državnega članskega prvaka je osvojil Miran Kos na 100 m hrbtno in ženska štafeta 4x100 m mešano. Drugo mesto pa so osvojili: Brumnova na 100 m prsno, Rodičeva na 200 m prsno, Kos na 200 m hrbtno in moška štafeta v disciplini 4x100 m mešano. Cesnikova je bila tretja na 100 m hrbtno.

Š. F.

NOVICE DTV PARTIZAN

Delo našega društva poteka v glavnem v dveh smereh: rekreativna dejavnost šoloobvezne mladine in občanov našega kraja ter posebna dejavnost vadba mladine v športni in športno-ritmični gimnastiki. Ker je v

(Nadaljevanje s 17. strani)

Janko Kaker, TOZD kovinarstvo — pri ravnanju pločevine se je s kladivom udaril po palcu leve roke.

Ostojca Vukajlovič, TOZD kovinarstvo — pri zlaganju izdelkov na delovno mizo mu je izdelek zdrsnil z mize in mu poškodoval desno roko.

Dominik Barl, TOZD stroji in deli — pri odpenjanju orodja je zadel v vrtečo se brusno ploščo in si poškodoval levo stran ritnice.

Franc Podbregar, TOZD kovinarstvo — pri čiščenju zvarjenca si je poškodoval desno oko.

društvo v glavnem vključena šoloobvezna mladina, je naše delo prilagojeno šolskemu urniku. Zato v juliju in avgustu ni posebnih aktivnosti, ker je mladina vključena na raznih delovnih akcijah, počitniškem delu po OZD in počitnicah na morju. Tako smo večjo aktivnost našega društva za prvo polletje 1979 zaključili za vse člane Partizana z orientacijskim pohodom v naravo dne 4. 6. 1979.

Ker vsako leto ob zaključku šolskega leta poteka jugoslovanski pregled društev Partizan ali »PARTIZANSKI MNOGOBOJ« in je le-ta v letu 1979 bil v Mariboru, se je naše društvo na razpis prijavilo in pri izbiri prišlo v izbor tekmovanja. Partizanski mnogoboj je povezan z velikimi deli naše revolucije in idejami, za katere so se borili naši narodi pod Titovo vizijo izgradnje socialistične samoupravne družbe, miru in napredka celega sveta. Zato taka manifestacija ni samo tekmovalna, temveč je globoko prežeta z idejami bratstva in enotnosti naših narodov in narodnosti Jugoslavije.

Pripominjamo, da je vsaka republika oziroma republiško vodstvo Partizana lahko prijavilo samo 25 ekip. Zato smo ob sporočilu Partizana Slovenije, da naše društvo lahko tekmuje, bili ponosni, da lahko sodelujemo na taki prireditvi kot je »jugoslovanski partizanski mnogoboj«. Naše društvo je prijavilo dve ženski in eno moško ekipo. Za tekmovalni del so bile določene štiri kategorije, in sicer:

- I. od 14—19 let
- II. od 20—30 let
- III. od 31—45 let
- IV. od 46 let dalje.

Naše društvo je tekmovalo z eno žensko ekipo v I., z eno v III. kategoriji in eno moško v II. kategoriji.

Tekmovalni del je predstavljal preverjanje fizičnih sposobnosti vsakega tekmovalca in celotne ekipe. Za preverjanje fizičnih sposobnosti so bile naslednje discipline:

1. tek na 50 m,
2. tek na 2400 m (moški), 1600 m (ženske),
3. dviganje trupa s tal v 25 sekundah,
4. skok v daljino z mesta,
5. globoki predkloni s klopi,
6. met bombe v cilj.

Poleg teh disciplin, ki so bile točkovane za osvojitve značk, je bilo še preverjanje v plavanju na 50 m in streljanju z zračno puško.

Vse tri naše ekipe so se na tem mnogoboju zelo dobro odrezale, saj so od skupno 117 podeljenih značk za republiko Slovenijo osvojili 12 značk ali vsak tekmovalc. V ženski ekipi, ki je tekmovala v I. kategoriji, so prejele zlato značko: Ikoč Andreja in Rampre Natalija, srebrno pa Marin Maja in Krivec Alenka. V ženski ekipi, ki je tekmovala v III. kategoriji, so prejele zlato značko: Pšeničnik Ela, Rapnik Ela in Naglič Pavla, bronasto pa Kolar Meta. V moški ekipi, ki je tekmovala v II. kategoriji, je prejel srebrno značko Kraševc Jani, bronasto pa Štekel Pavel, Videršek Zdravko in Slanič Ivan.

Smatramo, da je osvojeno število značk na takem tekmovanju, kjer se preverjajo psihofizične sposobnosti posameznika, vsekakor zadovoljivo. Zato verjetno ni odveč, da discipline, ki so predvidene v »partizanskem mnogoboju«, lahko preverja sleherni občan in si na ta način krepí svoje telo, utrjuje zdravje in se ne nazadnje tudi usposablja pri preverjanju obrambno varnostne pripravljenosti naše domovine.

Predsednik
Košak Franc

PECA

Za tradicionalni pohod slovenskih železarjev na Peco je bilo veliko zanimanje, saj so prijave iz vseh delovnih organizacij kljub celotedsnkemu deževju bile precej številne. Dan pred pohodom jih je bilo 454.

Lepo vreme je zjutraj pozdravilo naše tovariše iz Lesc, Štor, Kroke in Jesenic. Mimo Burjaka in Florina je sveža sled v rosní travi dokazovala, da je številna družina na pohodu.

Na vsej poti je bilo veselo, padele so šale na ta ali oni račun. Okrog 10. ure je bila že skoraj vsa kolona na koči pod Peco. Po krajšem postanku in okrepcilu so skoraj vsi nadaljevali pot proti vrhu. Naša koroška Peca je bila svojih številnih obiskovalcev vesela in vse nagradila z enkratnim razgledom in prijetnim vremenom.

Vesel vrisk in pesem sta se razlegala za vrha na vse strani. Kmalu popoldne so se kolone začele pomikati z vrha proti koči in naprej v dolino Tople.

Pri karavli nad Končnikom so lačne in žejne potešili z okusno pripravljenim fižolom naši vojaki in drugi organizatorji. Za veselo razpoloženje so poskrbeli godci s svojimi poskočnimi vižami. Nastalo je pravo železarsko-planinsko razpoloženje.

Zbrane je pozdravil predsednik sindikalne organizacije železarne Ravne, na kraju pa je planincem-železarjem spregovoril še tov. Klančnik Gregor ter jih povabil, naj se pohoda prek savinjskih vrhov udeležijo zopet tako številno. Pionirka-planinka Pečolarjeva z Raven je zbranim železarjem deklamirala pesmico:

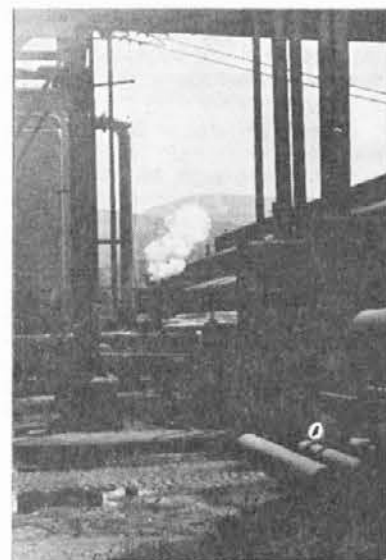
Že ded moj je hodil v gore,
zgarane kovaške roke so pozdravljale kralja Matjaža,
moj oče po trdem delu v jeklarni

rad svetu pokloni tu gori,
vzame me večkrat s seboj, na vrhu mi pravi:

»Tam, sinko, poglej, na dobravi,
kjer dimnik se vzpenja v daljavi
— tam služim ti kruh.

Naj pride karkoli, vedno se postavi —
v meni slovenski je duh!»

Tako govori mi moj oče,
na pamet besede poznam,
naj reče kdorkoli, kar hoče,
na Peci sinovom čez leta jih dam!

Oblak

Bližala se je ura odhoda. Veseleje je doseglo višek in kmalu se je začelo stiskanje rok in obljube, da se zopet vidimo na drugih pohodih, če ne letos pa v naslednjem letu.

Vrh Peca se je od časa do časa odkril in zopet zakril, ožarjen z večernim soncem in pozdravljal udeležence pohoda, ki so se spuščali po ostrih vijugah in ovinkih skozi dolino Tople proti svojim domovom. Bili smo zopet bogatejši za lep skupen jutrišnji dan. Vseh udeležencev pohoda pa je bilo prek 500.

Franc Telcer

PIKNIK ETS

Sodelavci tozda elektrotehnične storitve smo se v soboto 7. julija zbrali na Tolstem vrhu pri kmetu Ajnžiku. Ker je bila »parna« sobota, so se nekateri iz čiste ljubezni do narave podali na piknik peš, »neparni« pa so se seveda peljali.

Piknik je bil odlično pripravljen. Ob izdatni in dobri malici ter ob kosilu smo se pomerili tudi na športnem področju, in sicer v streljanju z zračno puško, balinanju, pikadu, vlečenju vrvi, odbojki in nogometu in v šaljivi trimski štafeti, ki je dala obilo zabave in smeha. Seveda pa ne smem pozabiti tistih, ki so ves dan igrali tarok. Tako smo se po aktivnem dnevu, ki nas je vse razvedril, vračali proti domu, kajpak nekateri po najkrajši poti, drugi pa z raznimi ovinkami in z vmesnimi postajami.

Jaka Vidovič

ŠAH

Na 6. hitropoteznem turnirju za pokal »Fužinar 79« je sodelovalo 12 šahistov. Zmagal je Bojan Prosenec, ki je osvojil 8 od 11 možnih točk. Za njim so se uvrstili: 2. Jože Žunec 7,5, 3. Herbert Komarica 7, 4. Jože Jesenek 7, 5. Niko Ristič, 6. Marjan Uršič, 7. Čede, 8. Hrovatič.

Po prvem delu turnirja pred počitnicami so se igralci razvrstili takole: 1. Niko Ristič 114 točk, 2. Jože Jesenek 87, 3. Jože Žunec 75, 4. Danilo Peruš 61, 5. Herbert Komarica 41, 6. Andrej Erjavc 38, 7. Marjan Uršič 33, 8. Bojan Prosenec 25, 9. Tone Prevorčič 20, 10. Marko Vrečič 19 itd. Vseh, ki so si na 6 posameznih

turnirjih priborili točko za končno uvrstitev, je 18 igralcev.

V kvalifikacijski skupini za vstop v slovensko ligo je sodelovalo 5 regijskih prvakov, in sicer: Zagorje, Zalec, Lendava, Fram in Fužinar kot letošnji koroški prvak. Zreb nam je določil za prvega nasprotnika zelo močno ekipo Frama, s katero smo se najprej pomerili na domačem terenu 15. 6. in izgubili dvoboj 3 : 7. Čast sta nam rešili le članici tov. Jožica Šuler in Ivanka Čreslovnik, ki sta edini premagali svoji nasprotnici, remizirala sta člana Komarica in Jesenek, vsi ostali pa so dvoboj izgubili. Na povratnem dvoboju 17. 6. v Framu pa smo se razšli z neodločenim rezultatom 5 : 5.

Skupni zmagovalec je Fram, ki nas je premagal z 12 : 8 točkami. Z malo večjo disciplino in odgovornostjo naših članov do kluba bi bil rezultat lahko tudi obraten.

Letošnje občinsko prvenstvo članov je bilo v Črni v organizaciji domačega kluba od 19. maja do 10. junija. Sodelovalo je 12 šahistov iz Raven, Mežice in Črne. Prvenstvo je bilo borbeno, prikazane partije pa so bile na dokaj kvalitetni ravni.

Letošnji občinski prvak je postal Niko Ristič, Fužinar, ki je osvojil 9 točk od 11 možnih. Drugo mesto je osvojil Janžekovič iz Mežice z 8 točkami, tretje Komarica, Fužinar, tudi z 8 točkami, četrto Oderlap iz Črne s 7,5 točkami, peto Tevž iz Mežice s 7 točkami kolikor jih je osvojil tudi Boris Grzina, Fužinar, na 6. mestu.

Na prvenstvu je potrdil že prej osvojeno I. kat. Niko Ristič, Grzina, Oderlap in Tevž pa so osvojili II. kategorijo.

Viktor Pesjak

ZNAMKE ZSSR VSE BOLJ ZANIMIVE

Razlog za vse večje zanimanje za sovjetske znamke so olimpijske igre Moskva 1980. Zadnje čase ne mine nobena športna manifestacija brez odziva v filateliji in numizmatiki. Za vsakega organizatorja sta ta dva hobija važni postavki pri pokrivanju stroškov prireditev. Tudi organizatorji olimpijskih iger, ki bodo leta 1980 v Moskvi, ne zanemarijajo te priložnosti. Nasprotno, lahko bi rekli, da jo izrabljajo še preveč. Pri tem vodi filatelija. Prva serija in blok sta bila izdana že leta 1976. Serija je sestavljena iz treh vrednosti nominalne 4 + 2, 10 + 5, 16 + 6 kopejk, blok pa 60 + 30 kopejk. To serijo in blok je bilo možno normalno kupiti. Pri poznejših serijah pa je nastal primanjkljaj, predvsem pri blokih, ki so še danes iskani.

Naslednja serija je bila izdana leta 1977, in sicer pet znamk z naslednjimi nominalami: 4 + 2,

6 + 3, 10 + 5, 16 + 6 in 20 + 10 kopejk. Na znamkah so prikazani borilni športi in dvigovanje uteži. Čeprav je bila naklada 1.200.000 kompletnih serij, se tudi že te vedno teže nabavljajo. Istega leta v septembru je bila izdana še ena serija in blok nominalne 4 + 2, 6 + 3, 10 + 5, 16 + 6 in 20 + 10 kopejk ter blok 50 + 25 kopejk. Na znamkah je prikazano kolesarstvo, strelstvo, konjeniški šport in sabljanje.

Ob koncu leta je bila izdana še ena serija z neobičajno visoko nominalo 1,50 rublja. Tej sta v letu 1978 sledili še dve z istim naslovom in nominalo, vendar v seriji štirih znamk. Znamke prikazujejo grbe mest, nosilcev zlatih kolajn. Zaradi tako visokih nominal so se mnogi zbiralci spraševali, ali bi jih kupili ali ne. Toda poleg visoke nominalne so postale serije zanimive, saj je njihova naklada le 700.000 kompletov, kar je vsekakor malo, ko gre za tako popularno temo.

V letu 1978 je sovjetska pošta nadaljevala z izdajo znamk, tako je bila v marcu izdana serija pet znamk nominalne 4 + 2, 6 + 3, 10 + 5, 16 + 6 in 20 + 10 kopejk ter blok 50 + 25 kopejk. Motivni na znamkah so plavanje in skoki v vodo, vaterpolo, kajakaštvo in vožnja s kanujem. Tudi ta izdaja je bila tiskana v nakladi 1.200.000 kompletnih serij ter 600.000 blokov. Pri tem je pričakovati, da bo blok znatno zanimivejši od znamk.

Jeseni je bila izdana serija pet znamk nominalne 4 + 2, 6 + 3, 10 + 5, 16 + 6 in 20 + 10 kopejk ter blok 50 + 25 kopejk. Na znamkah so prikazani čolni v vseh panogah jadrnanja, ki so zastopane v tekmovalnih na olimpijskih igrah.

Svojo neumorno politiko nadaljuje SZ tudi v letu 1979. V tem predolimpijskem letu so že izdali serijo pet znamk nominalne 4 + 2, 6 + 5, 10 + 5, 16 + 6 in 20 + 10 kopejk ter blok 50 + 25 kopejk. Na znamkah in bloku so prikazane discipline v gimnastiki.

f. u.

Udeleženci izleta

moro je kapela! Povsod je možno videti mučilne predmete, razne izdelke, ki so jih izdelovali taboriščniki (od povsem uporabnih, npr. cokle, do risb in pesmi, pa otroških lutk), fotografije pa prikazujejo »življenje« in trpljenje Židov, Poljakov, Rusov, Jugoslovancev in drugih.

Pod taboriščem je kamnolom in zloglasne stopnice smrti. To je drugi del Mauthausna, ki pa ni imel s taboriščem nič skupnega, razen tega, da so tukaj klesali iz žive skale kamen in z njim taborišče zazidali. Pozneje je šlo skozi ta kamnolom na tisoče ljudi, ki so bili določeni za posebne »medicinske« poskuse. Danes je mogoče v tem kamnolomu videti obnovljene stopnice, ki so zelo strme, na dnu se nahajajo trije ribniki, okrog in okrog pa je živa skala. V teh stenah so viseli »obsojenci« in klesali od jutra do večera, drugi so nosili na hrbtnih okoli petdeset kilogramov težke

kamne do taborišča, kjer stojijo danes spomeniki. Nad stopnicami je bil cvetlični vrt (sedaj kopri-ve), ki je služil za izživljanje esesovcev nad obsojenci. Jože Gruđen, ki je te stopnice okusil in preživel, je povedal, da je tukaj umrlo v triindvajsetih dneh tisoč osemsto ljudi in samo sto šestdeset jih je preživel.

O vtisih iz Mauthausna bi mogoče še veliko napisati, pa je težko razlagati, saj človek komaj najde primerne besede za strahotni ustroj, ki je služil samo uničevanju — človeka. Tako izlet ni bil samo izlet, temveč romanje na velikansko grobišče, kjer so dali naši ljudje življenja za svobodo, čeprav proč od domovine. Prav bi bilo, da bi namesto piknikov in drugih zabav še kdo organiziral izlet v takšne kraje, saj smo dolžni se skromno oddolžiti junakom, in tistega časa ne smemo pozabiti...

mg

V ŽELEZARNI VIŠJE CENE

Veliko nas je železarjev, ki skoraj vsak dan obiščemo katero od naših jedilnic, kupimo dodatno malico ali si potešimo žejo z oro, deitom, kokto in raznimi sokovi. Malokdo pri plačevanju pomisli, ali so cene v železarni enake tistim v trgovini.

In kakšne so v resnici? Na to, ne pretežno vprašanje smo dobili odgovor zelo hitro. Nič drugega ni bilo treba storiti kot odpraviti se z beležko v roki na pot pa prepisovati cene pri nas in zunaj. To smo storili 25. julija 1979, rezultat pa je tak:

	na upravi	v stari jedilnici	v samopostrežni	v Nami
JEDAČE				
vratovina	16,80	16,80	10,40	11,00
šunkarica	7,50	7,50	7,60	8,00
pariška	5,60	5,60	5,60	5,80
štajerska	15,00	18,00	15,70	15,72
jezik	9,00	9,00	6,90	
rebra	9,00	9,00	5,70	6,20
jetrna pašteta	4,80	4,50	4,38	4,21
sardine	12,50		10,12	10,10
PIJAČE				
ora	4,00	4,00	3,39	3,39
jupi	5,00		3,64	
kokta	5,00	4,50	3,64	
sok	7,20		5,05	
deit	13,00		11,30	11,29
tonik	4,00	4,00	4,39	
sving	13,00		14,13	14,11

To je le nekaj preverjenih cen. Morda pa jih kdo razloži ali celo kako izravna?

F. Rotar

DRUŠTVO INVALIDOV RAVNE

IZLET V MAUTHAUSEN

Ravensko društvo invalidov je 7. julija organiziralo izlet in ogled znanega koncentracijskega taborišča Mauthausen, ki leži ob Donavi nekaj kilometrov pred Linzem ob avstrijski severni meji. Izleta se je udeležilo sto članov društva in drugih povabljenec, ogled pa je vodil Jože Gruđen, ki je bil svojčas v tem taborišču.

Koncentracijsko taborišče Mauthausen sestoji iz dveh delov. Nekoliko zunaj istoimenskega kraja leži na planoti, kjer so še danes ohranjeni mogočni zidovi iz kamna, za obzidjem stoji nekaj lesenih barak, prav tako pa je ohranjen tisti del, kjer so bile celice in ves pošastni ustroj mučilnic, od plinskih celic in peči (krematorijev) do secirnih celic. Vse skupaj je še najbolj podobno kakšni živinski klavnici... in nacistična ironija: nad plinsko ko-

Fotografije za to številko so prispevali: M. Gerdej, F. Rotar in služba za informiranje.

SLIKOVNA KRIŽANKA

		SESTAVIL IN RISAL MIV	TOVARNA V NAZARJIH	POSREDNIK V ELEKTRO- TEHNIKI	KRAJ V SZ, VZHODNO OD KRAJNO- JARSKA	BORIS STREL	ODPARTINA V STENI	AMERISKI DRŽAVNIK, NOBELOV NAGRAJE- NEC ELIHU		
		BIVŠI NOGO- METAŠ VE OIMPIJE JUŽNI SADEŽ								
	RASTLINO- JEDA PRA- ŽIVAL IZ OBDOBJA KREDE	GOROVJE NA KRIMU ZIMBELEN, SLEČ				LON			IME GLEDELISKE IGRALKE KACIGEVE	KOSILO
PRELAZ MED AVSTRIJO IN ITALIJO						JAPONSKI PESNIK NO TABITO (662-731)				
DOMAČE ŽENSKO IME							KRETNJA			
PRIS. MESTO NA SKRAJ- NEM DELU JZ ARABIJE							ANGLJSKO SVETLOPNO STRMA VZPETINA V GORAH			
ČEŠKI PESNIK JOSEF (1891-1945)										
MEDN. JEZIK, POENOSTAV- LJENI ESPERANTO			ŽITARICAM NEVARNE GLIVE	DOMAČA ŽIVAL	SRBSKO MOŠKO IME			ŠPANSKI FILOZOF EUGENIO DE	KRILU RIMSKE LEGIJE	DRŽAVA V SREDNJI AFRIKI
OTTO ERNST		KOPALISKO MESTO V BELGIJI JEZERO V SOVJETSKI ZVEZI								
POZNANI ČLOVEK								MESTO V SV. ITALIJI		
NASLOV										
DEL TELESIA			POČASEN DRUŽABNI PLES		SLADKO PECIVO	GLAVNI ŠTEVNIK. ANDREJ NOVAK			HUNSKI KRALJ	NAPRAVA ZA MERJEN- JE MORSKIH GLOBIN
NAJSTA- REJŠA KAMENJA DOBA				CELOVŠKO ŠPORTNO DRUŠTVO KUBANSKI POLITIK CASTRO			TERASTEK NA GLAVI SNOV, VSEBINA			
RAZON		MOJZSOV BRAT					NAŠ VODITELJ KRALJ ŽIVALI			
		OSEBA IZ INDIJSKEGA ERA MAHAB- HARATA REPUBLIKA V SREDNJI AMERIKI SEVER				NAJPOMB. TEORETIK REVOL. MIRASIZMA KAZALNI ZHIMEK				
									PLOŠČINSKA MERA	